

**MAAK
RINGLAND
WAAR**

Programma

Burgers besturen mee

Burgers meten mee

Burgers tekenen mee

Burgers besturen mee

Toekomstverbond 2017

POL
VAN STEENVOORT
VOORZITTER RINGLAND

Burgers besturen mee

Samenvatting

Hoop op snelle doorbraak voor resterende knelpunten

Sinds de overheid en de burgerbewegingen het Toekomstverbond hebben afgesloten, is achter de schermen voort hard overleg gepleegd en op verschillende vlakken ook vooruitgang geboekt.

Dankzij een succesvolle crowdfunding (meer dan 60.000 euro opgehaald) heeft Ringland extra studies kunnen laten maken naar resterende knelpunten voor de overkapping:

- 1. De Oosterweelverbinding, met de Oosterweelknoop en de veilige aansluiting op de Ring aan het Sportpaleis en de Groenendaallaan.
- 2. De geplande gaten in de overkapping.

Met de BAM is samengewerkt rond de Oosterweelverbinding. Er is een akkoord over de capaciteit van de kanaaltunnels en de vereenvoudiging van de Oosterweelknoop. Wel blijft er nog discussie over het concept van de kanaaltunnels en de aansluiting op de knopen aan de Groenendaallaan en het Schijnpoort/Sportpaleis.

Ook over de scheiding van doorgaand en lokaal verkeer op de noordelijke ring is er nog geen volledige overeenstemming, net zomin als over de gaten. Daarvoor is intussen wel een werkgroep tunnelveiligheid opgestart, op zoek naar alternatieve oplossingen. De burgerbewegingen hebben goede hoop dat daarvoor vrij snel een doorbraak komt.

Nood aan efficiënte Werkgemeenschap

De Werkgemeenschap, waarin alle stakeholders samenzitten, kende een te trage opstart. De burgerbewegingen zorgen er voorlopig voor de voortgang, maar dringen erop aan dat de overheden en de BAM sneller werk maken van een goede reorganisatie en aansturing. Enkel zo kan er efficiënt en in echte cocreatie voortgang geboekt worden in de diverse werkbanken.

Financiering en energie

De Ringland Academie werkt daarnaast samen met de Universiteit Antwerpen, de hogescholen en alle stakeholders aan twee nieuwe thema's: één over de financiering van het totaalproject van de overkapping en één over energiehuishouding in de ringzone.

Burgers besturen mee

Inhoud Toekomstverbond

1. Volledige overkapping
2. Haventracé
3. Oosterweel-light voor lokaal verkeer
4. Modal split 50/50
5. Werkgemeenschap

Burgers besturen mee

Inhoud Toekomstverbond

2018

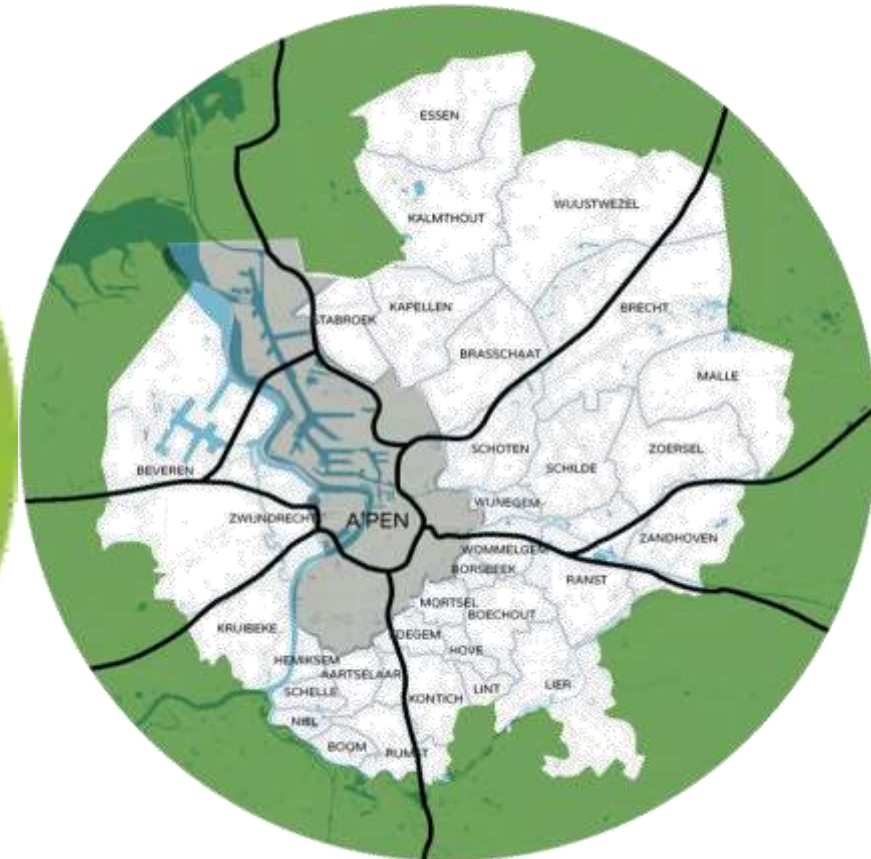
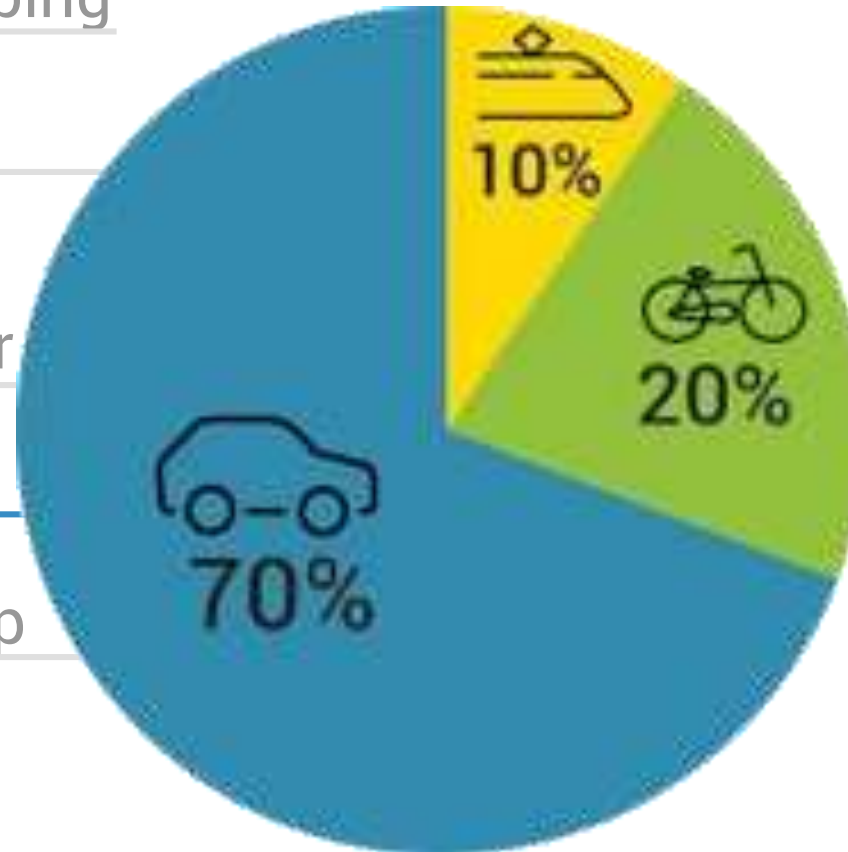
1. Volledige overkapping

2. Haventracé

3. Oosterweel-light voor lokaal verkeer

4. Modal split 50/50

5. Werkgemeenschap

Burgers besturen mee

Inhoud Toekomstverbond

2030

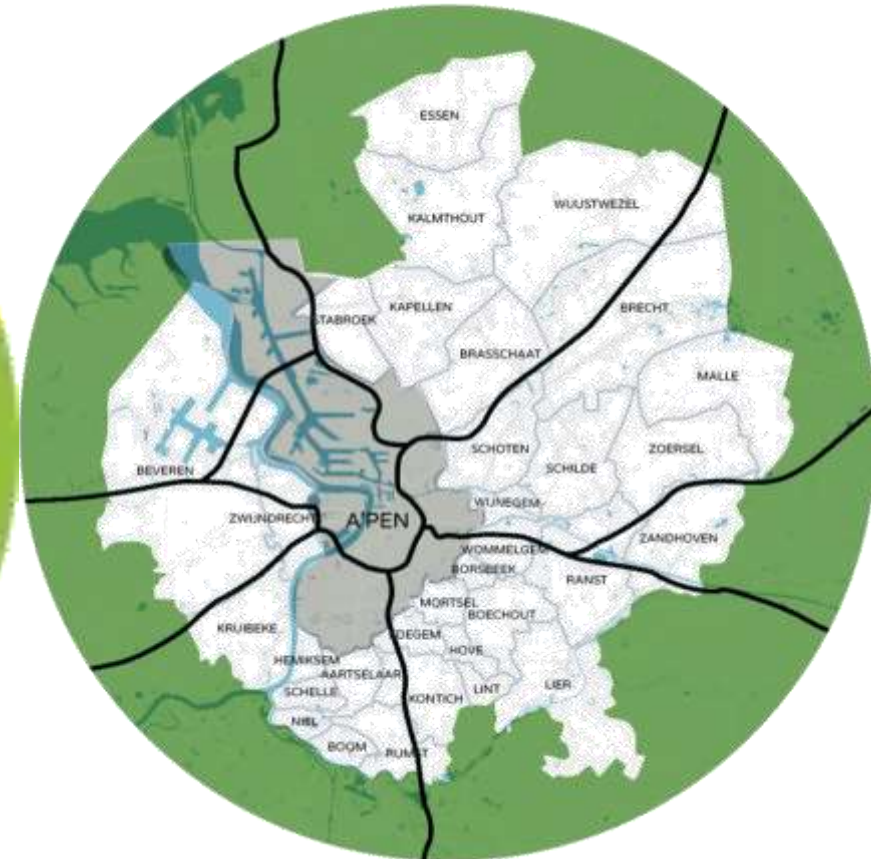
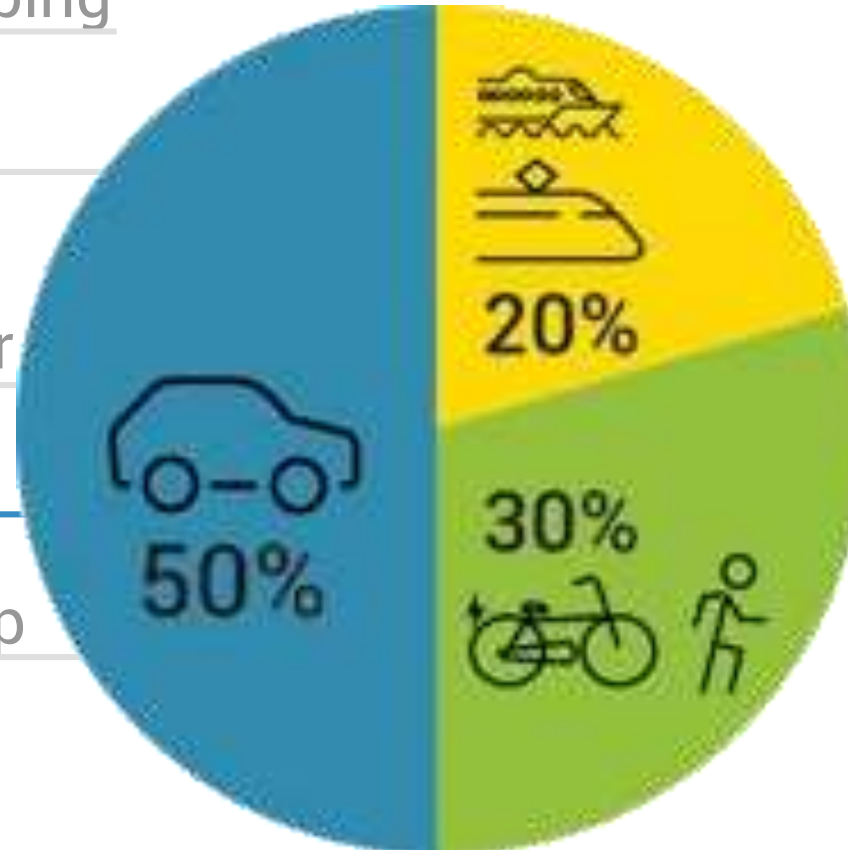
1. Volledige overkapping

2. Haventracé

3. Oosterweel-light voor lokaal verkeer

4. Modal split 50/50

5. Werkgemeenschap

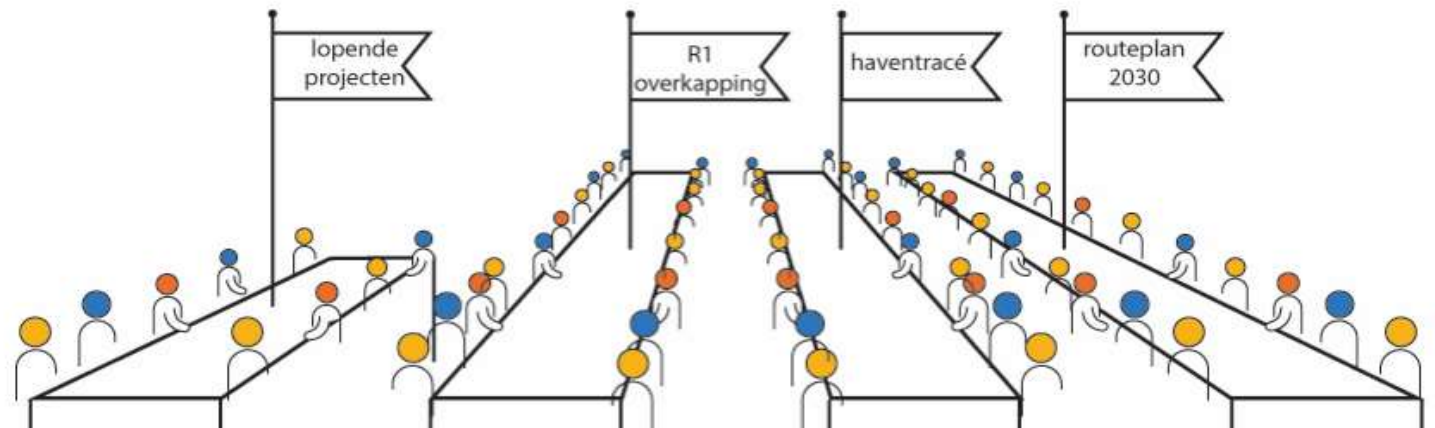

Burgers besturen mee

Inhoud Toekomstverbond

1. Volledige overkapping
2. Haventracé
3. Oosterweel-light voor lokaal verkeer
4. Modal split 50/50
5. Werkgemeenschap

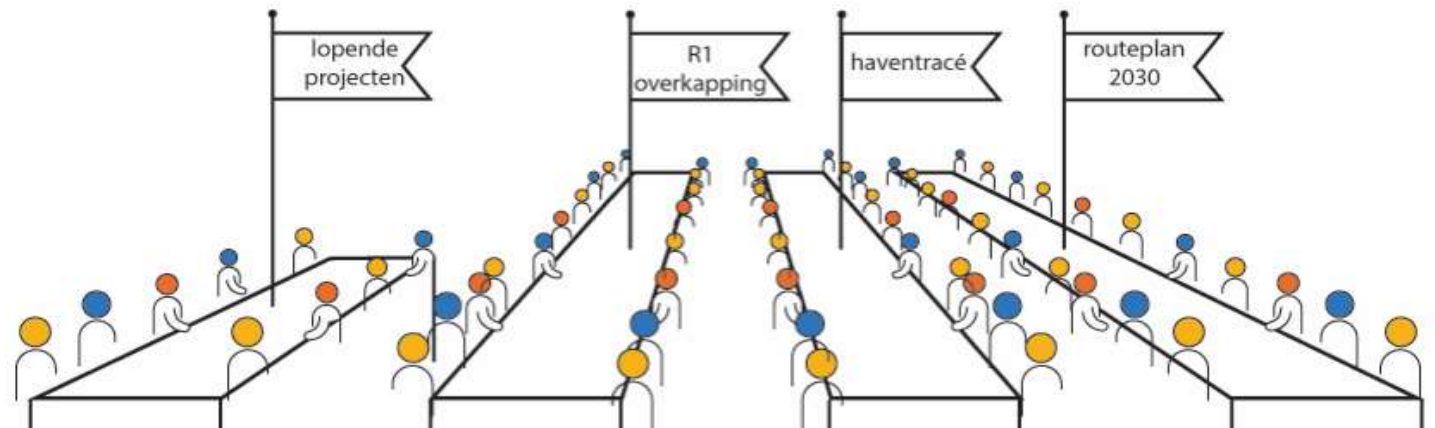
Alle stakeholders: overheden, administraties
burgerbewegingen (stad en regio), lokale comités,
middenveld ... en hun experts

Burgers besturen mee

Inhoud Toekomstverbond

1. Volledige overkapping
2. Haventracé
3. Oosterweel-light voor lokaal verkeer
4. Modal split 50/50
5. Werkgemeenschap

Andere burgerbewegingen: ABLLO, Red de Voorkempen, GruunRant, Natuurpunt, Lenora, NixNx, NxPlus, Fietsersbond, TreinTramBus, Merksem Leefbaar, ...

Burgers besturen mee

Werkgemeenschap

Politiek stuurcomité
(politieke besluitvorming)

Stappenoverleg
(overleg werktafels en aansturing werkplatform)
Filip Boelaert en Pol van Steenvoort

1. Overkapping

Alexander D'Hooghe
Peter Vermeulen
Kitty Haine
Jan Van Rensbergen

2. Haventracé

Cathy Berx
Dirk Cleiren

3. Oosterweel- light

Wim Lux
Manu Claeys

4. Routeplan (modal split)

Jan Van
Rensbergen
Peter Vermeulen

Extra werkbanken

o.m.
Tunnelveiligheid

Burgers besturen mee

1. Werkbank Overkapping

Fasering

- 2017-nu: Over de Ring
- 15 juni: evaluatie en selectie intendant
- Juli: beslissing Vlaamse overheid voor eerste fase (1,25 miljard euro)

Burgers besturen mee

2. Werkbank Haventracé

Inhoud

A102, A12 naar noorden,
extra Tijismanstunnel,
Liefkenshoektunnel

Fasering

- Nu: bevraging 70 stakeholders
- Werkplan juni 2018?

Burgers besturen mee

3. Werkbank Oosterweel-light

Openstaande discussiepunten

- Oosterweelknoop
- Uitvoering tunnels kanaalzone
- Complex Groenendaallaan en Schijnpoort / Sportpaleis
- Gescheiden verkeer noordelijke Ring
- Gaten

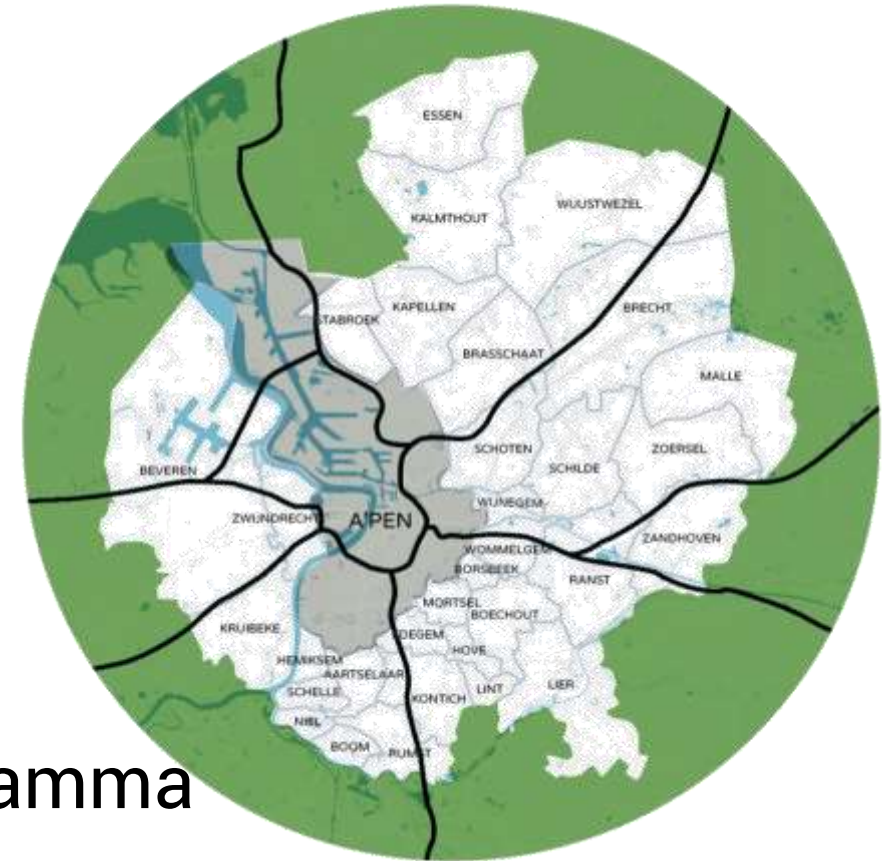
Burgers besturen mee

4. Werkbank Routeplan 2030

Fasering

- Juni 2018: analyse- en visienota
- 27 juni 2018: goedkeuring Regioraad
- Eind 2018: netwerken en maatregelen
- Juni 2019: uitwerking projecten en programma

MANU

CLAEYS

STRATEN-GENERAAL

R

Burgers besturen mee

Waarom burgerparticipatie de democratie kan redden

Er wordt van ons verwacht dat we politici kiezen en vervolgens onze mond houden. Burgers willen echter gehoord worden door hun bestuurders, niet alleen geteld. Zo ontstaat er een kortsluiting in de democratie. Manu Claeys beschrijft haarfijn hoe en waarom burgers en politici zichzelf opsluiten in conflicten, wat tot ontreding en polarisering leidt. Een verrijkte invulling van politiek burgerschap biedt uitkomst. Claeys maakt de vergelijking met het brein van de octopus, een dier dat denkt met zijn hele lichaam. De armen handelen deels autonoom. In het octopusmodel hoeven burgers niet langer toeschouwers te blijven bij de partijpolitieke strijd van anderen, machteloos toekijkend en zich uiteindelijk afwendend. Ze worden zelf politieke actoren, op vele manieren. Democratische intelligentie en rechtvaardigheid leg je niet op van bovenaf, je bouwt ze op door overheden en burgers slim te laten samenwerken.

Manu Claeys is een gelauwerd essayist en voorzitter van het burgercollectief stRaten-generaal, dat in 2010 de Prijs voor de Democratie kreeg en in 2017 een Toekomstverbond sloot met de Vlaamse regering. *Redde democratie* is het resultaat van twintig jaar denken, schrijven en actie voeren.

Over *Stilstand*, zijn vorige boek: 'Een bron van inspiratie en hoop.'
DAVID VAN REYBROUCK

MANU CLAEYS

RED DE DEMOCRATIE!

MANU CLAEYS

RED DE DEMOCRATIE

WAAROM HET SYSTEEM HAPERT ! EN WAT WE ERAAN KUNNEN DOEN

Burgers besturen mee

Dieselban

**"Als diesels
de grootste
vervuilers
zijn, waarom
verbieden we ze
dan niet asap?"**

Burgers meten mee

HUIB HUYSE
THOMAS VANOUTRIVE
WETENSCHAPPERS STRAATVINKEN

Burgers meten mee

Samenvatting

- Een noodzakelijke voorwaarde voor een geslaagde overkapping is de realisatie van een modal split 50/50: tegen 2030 moet minstens de helft van de verplaatsingen gebeuren op een duurzame manier (te voet, met de fiets of het openbaar vervoer). Zo staat het ook in het Toekomstverbond.
- Om die modal shift samen met de burgers waar te maken, heeft de Ringland Academie onlangs het citizen-scienceproject Straatvinken gelanceerd. Op 24 mei hebben in Antwerpen en 32 omliggende gemeenten en steden minstens 1.638 mensen in hun straat het verkeer geteld (er lopen nog steeds telformulieren binnen). Ze vinkten samen liefst 471.950 vervoersmodi, waarvan 298.531 auto's (63,4%).
- Hoe verder weg van de kernstad, hoe meer auto's, want hoe minder alternatieven. Toch zijn er ook binnen Antwerpen-centrum grote verschillen. 'Niet enkel de percentages zijn belangrijk, maar ook hoeveel verkeer er effectief door een straat komt', zegt prof. Thomas Vanoutrive (UAntwerpen). 'Is de straat wel aangepast aan veel verkeer? Dat willen we verder onderzoeken.'
- Er wordt ook behoorlijk wat gestapt, vooral in de stad. 'Onderzoek focust vaak op woon-werkverkeer, maar niet iedereen werkt. Er zijn ook veel kinderen en gepensioneerden, mensen gaan naar de winkel of naar een activiteit. Dat kan vragen oproepen over de infrastructuur voor voetgangers. Ook dat willen we nu in kaart brengen.'
- Opvallend is dat 78 procent zegt evenveel of meer auto's te hebben geteld dan verwacht. Driekwart van de tellers had nog meer voetgangers verwacht, stelde Huib Huyse (HIVA - KU Leuven) vast met een online bevraging. Het omgekeerde blijkt voor voetgangers en fietsers, zeker buiten de stad. 83 procent van de tellers had evenveel of meer fietsers en voetgangers verwacht.
- Positief is dat 96 procent van de tellers verklaarde de volgende jaren opnieuw mee te willen doen. Ook bij bewoners uit de bredere Antwerpse regio, van de Rupelstreek tot Essen, blijkt volgens het aantal deelnemers daar de mobiliteits- en de leefbaarheidsproblematiek sterk te leven.
- Van elke deelnemende straat wordt nu een evaluatie gemaakt. Die resultaten worden voorgesteld op een evenement in het najaar.

Straatvinken

Hoe gezond is het verkeer
in jouw straat?

Straatvinken

Bevraging 1250 Straatvinken

 Niel Staes
@NielStaes Volgen

Going good. #straatvinken #enkelerichting

96% : 'Ik vond het interessant om te tellen'

97% : 'Een uur tellen was best haalbaar'

98% : 'Ik heb nauwkeurig geteld'

96% : 'De kans is (erg) groot dat ik terug mee doe'

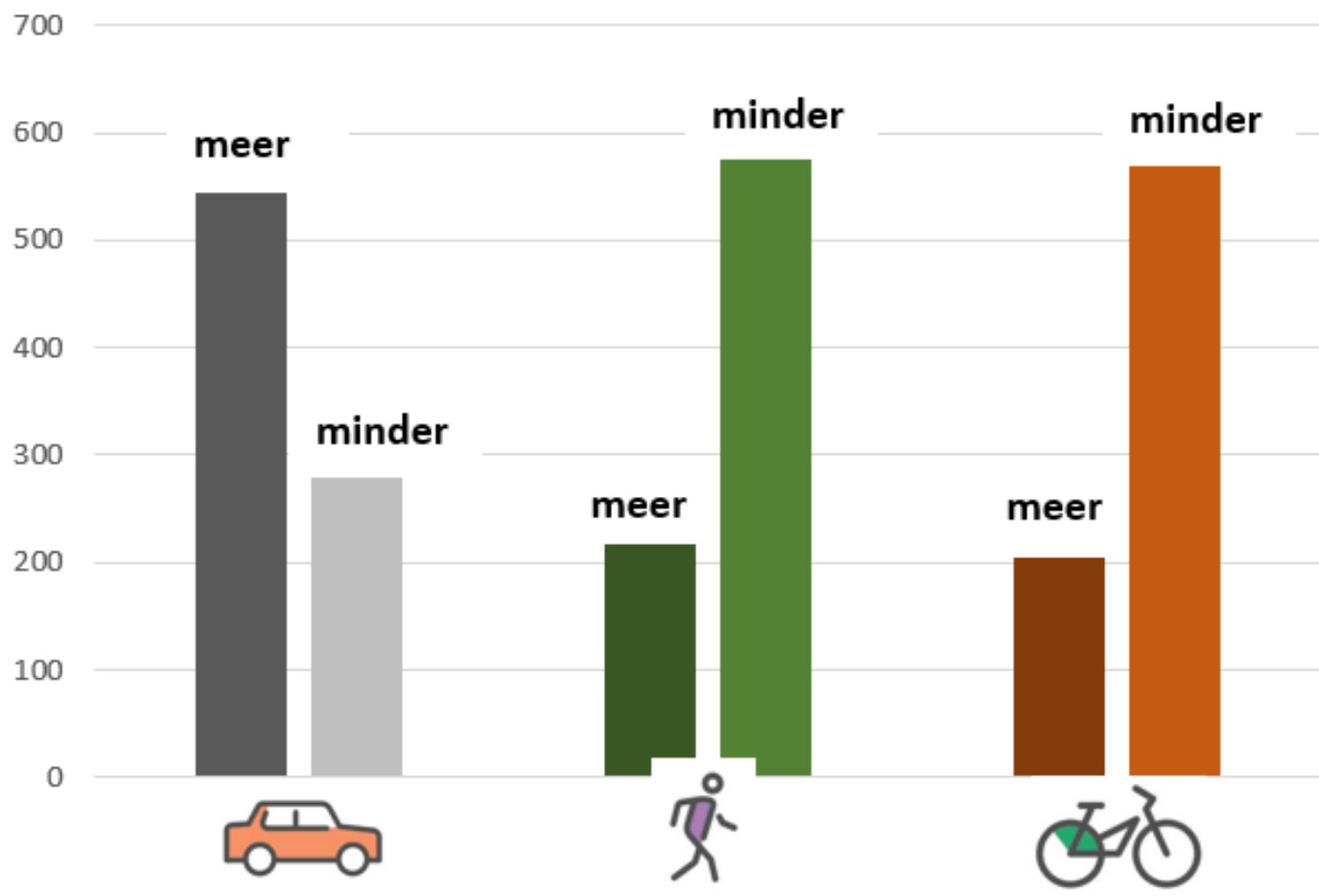
 HameeuwH @HameeuwH · 24 mei
#straatvinken klaar tegen de regen

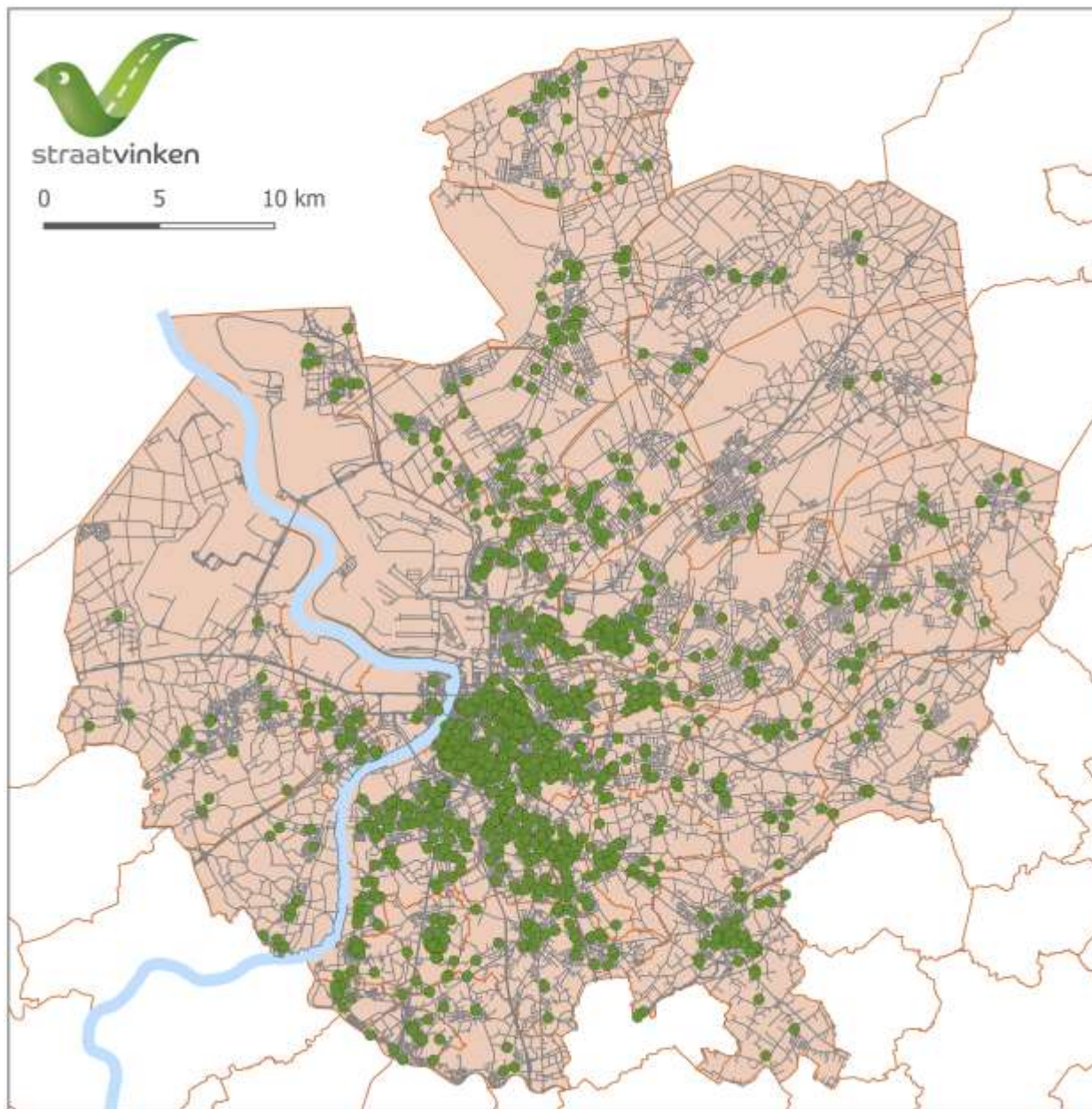
1 3

93% : 'Ik ben droog gebleven'

Tegenover mijn verwachtingen waren er meer of minder ...

298.531

79.307

59.397

24.827

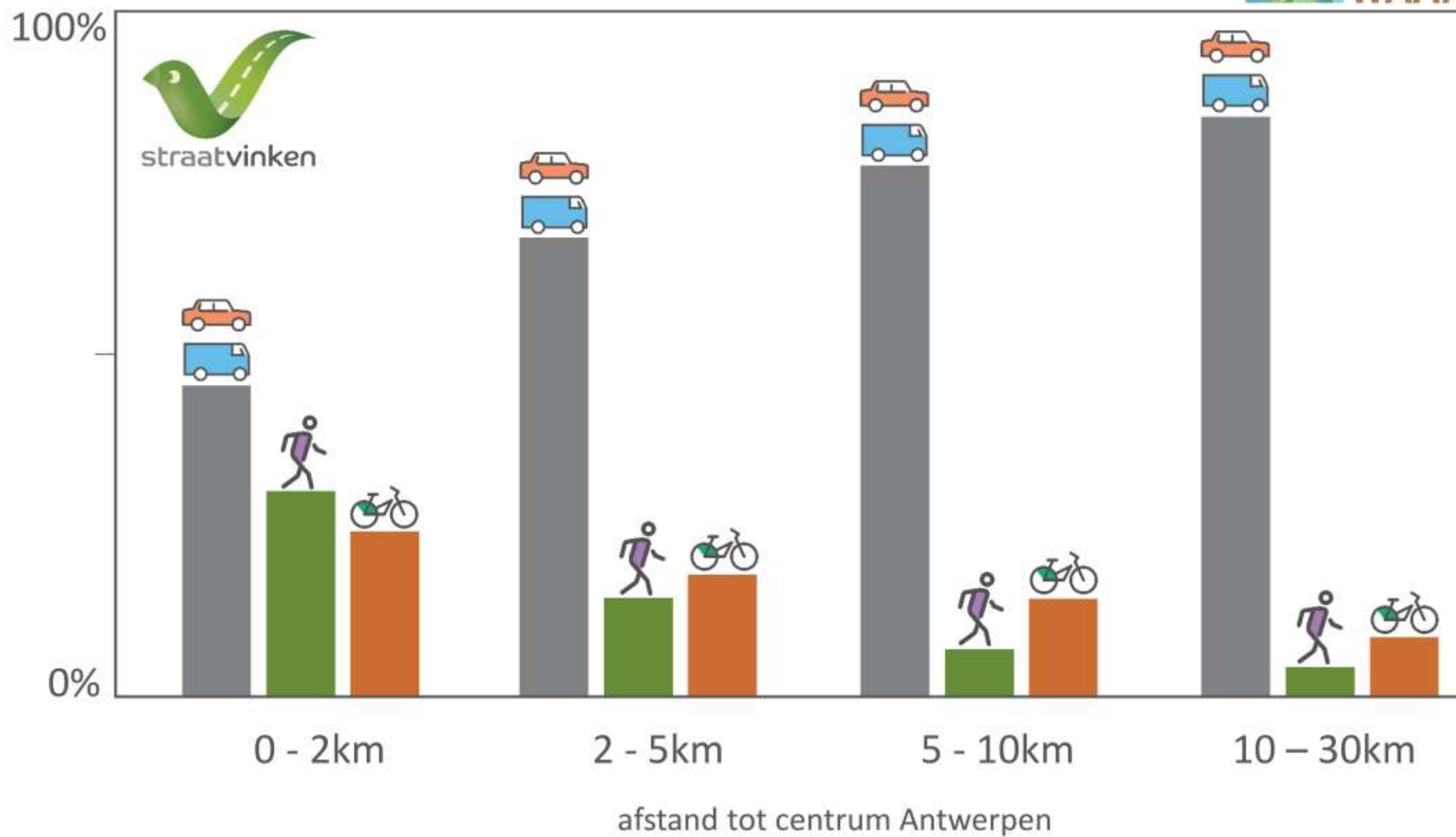

4.733

4.155

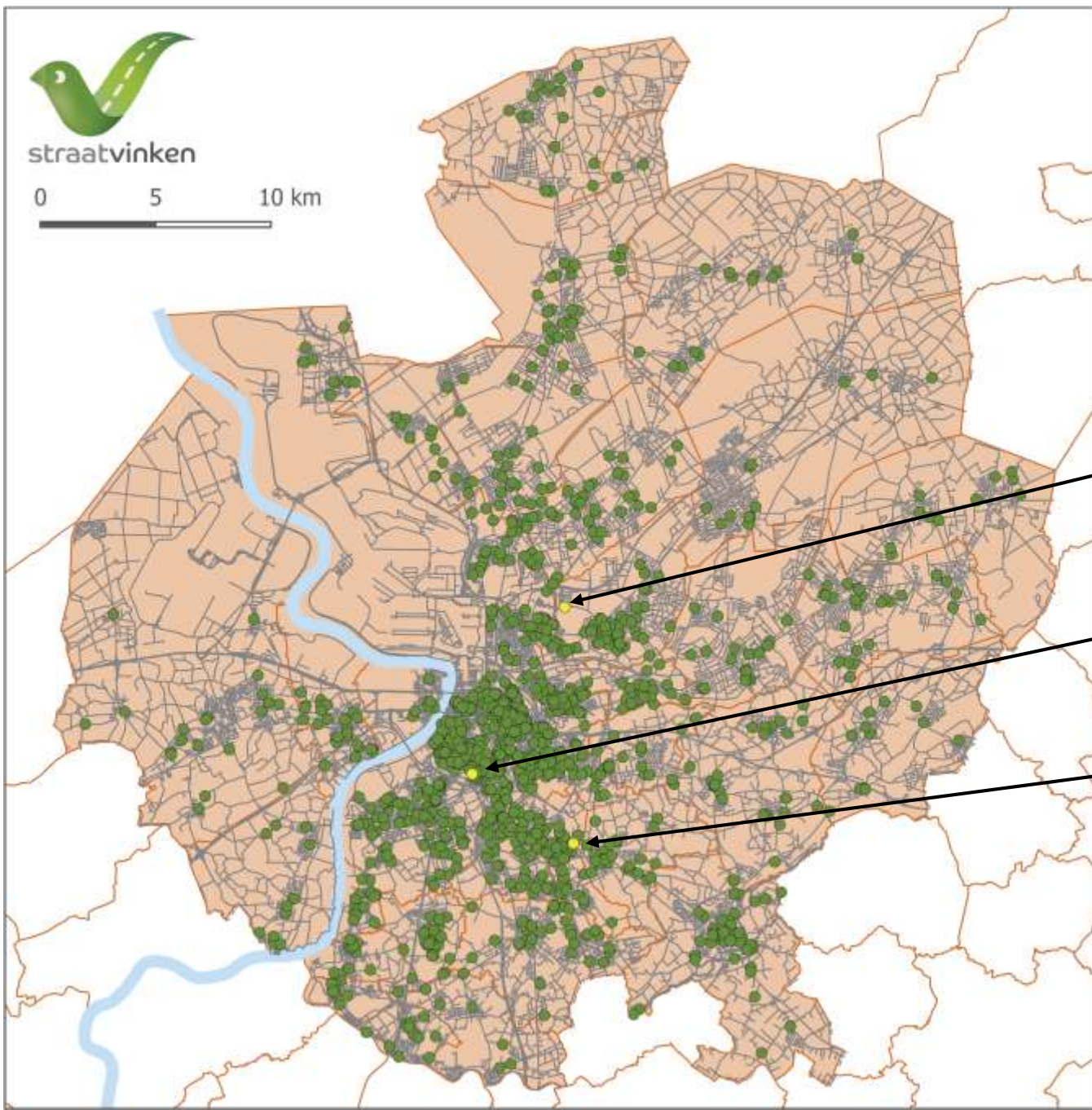

straatvinken

0 5 10 km

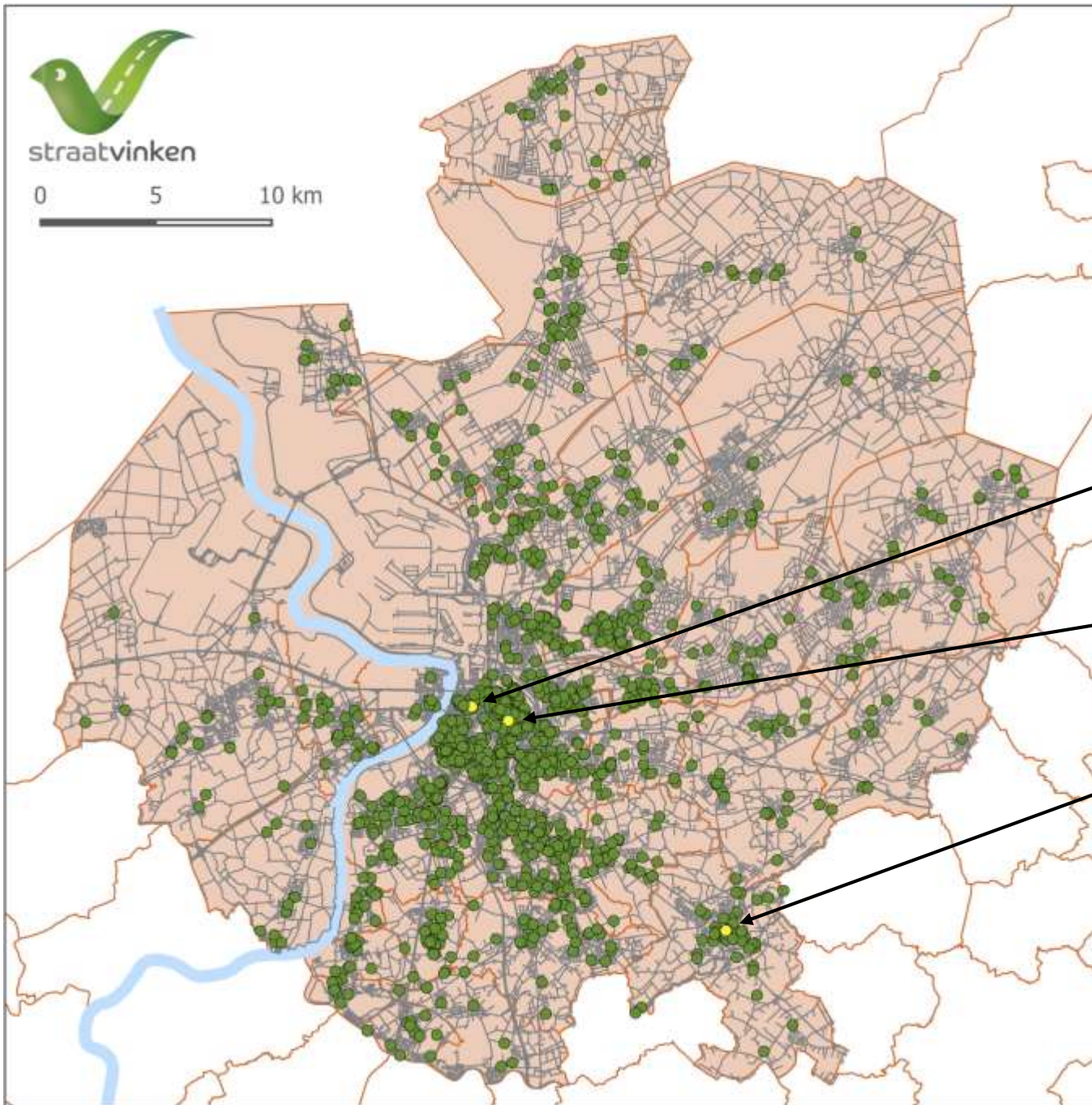

Voorbeelden met druk
autoverkeer (>1300/u)

Horstebaan, Schoten

G. Lemanstraat, Antwerpen

Liersesteenweg, Mortsel

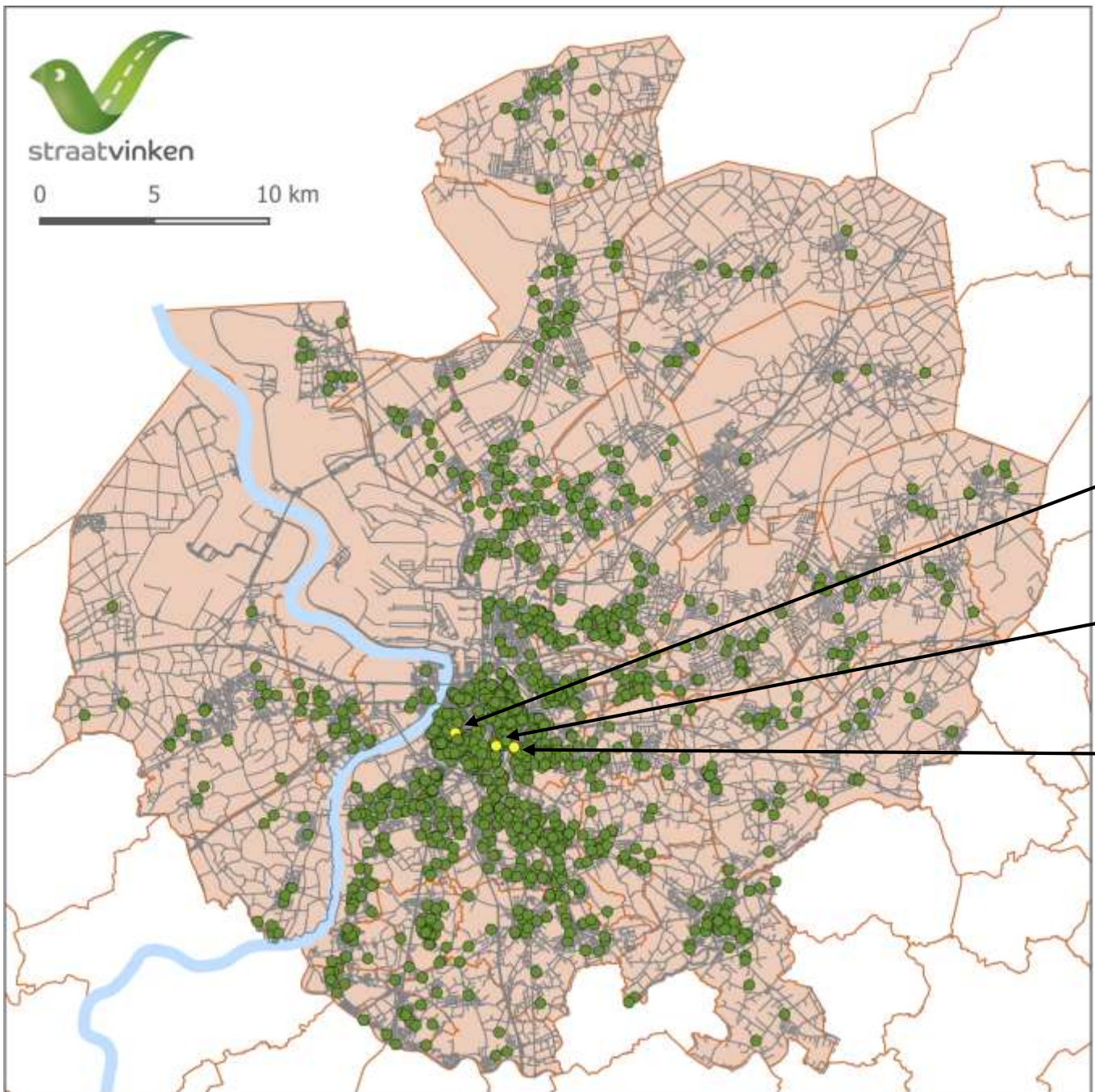

Voorbeelden met veel
voetgangers (>500/u)

Prinsesstraat, Antwerpen

Turnhoutsebaan, Antwerpen

Antwerpsestraat, Lier

Voorbeelden met veel fietsers (>500/u)

Paleisstraat, Antwerpen

Stanleystraat, Antwerpen

Rodekruislaan, Antwerpen

Bedankt, Straatvinken!

Burgers tekenen mee

Burgers tekenen mee

Samenvatting

Uniek overkappingsproces 'Over de Ring'

In zijn presentatie voor de Roma-avond wijst André Loeckx, professor emeritus stedenbouw en architectuur aan de KU Leuven, op het 'unieke' proces van de afgelopen acht maanden. 'Op tafel lag een duidelijke maar aartsmoeilijke opdracht: verkeersinfrastructuur en mobiliteit verzoenen met leefbaarheid en duurzaamheid.' De onafhankelijke expert van de Ringland Academie noemt de resultaten 'indrukwekkend'.

'De "Ring voor de stad" en de overkapping komen tevoorschijn als een stralend perspectief én een concrete mogelijkheid. Uiteraard zijn niet alle voorstellen even adembenemend of even rijp: enkele zijn verbluffend, de meeste zijn geïnspireerd en gevat, sommige doen de wenkbrauwen fronsen.'

Professor Loeckx wijst ook op een paradox: 'De overtuigingskracht van het gepresteerde werk legt de onzekere randvoorwaarden bloot waarbinnen gewerkt moest worden: onzekerheden over de ondergrondse infrastructuur en over engagementen voor de hele realisatie. Zullen "strategische" deelprojecten niet dienen als gelegenheden om het integrale project van een volledige overkapping te kortwieken?'

ANDRÉ

LOECKX

**PROFESSOR EMERITUS
ARCHITECTUUR & STEDENBOUW**

Ring voor de stad

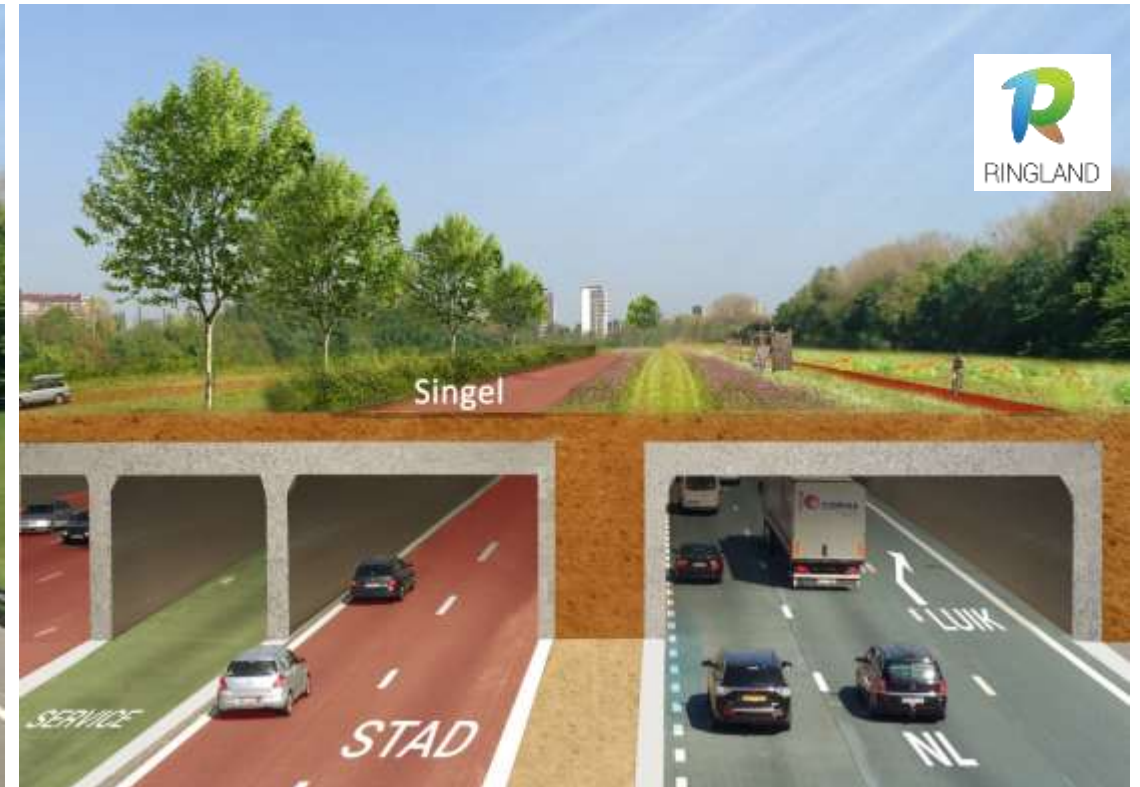

Wervende beelden van Ringland 2014

Krachtig concept, heldere tekening

huidige situatie

principeschets Ringland

Ring voor de stad

Wervende beelden van Ringland 2014

Performante infrastructuur, helend groen, verbonden wijken

huidige situatie

simulatie Ringland

Ringdagen van 26 tot 30 mei 2018

 over de ring

Ontwerpgemeenschap presenteert haar resultaten

Ring voor de Stad

 over de ring

Overtuigen met beelden van 'voor en na'

Knoop A12-Kolonel Silvertopstraat

huidige situatie

ontwerp team Zuid

Ring voor de Stad

 over de ring

Overtuigen met beelden van 'voor en na'

Lobroekdok - Sportpaleis

huidige situatie

ontwerp team Noordoost

Ring voor de Stad

Overtuigen met beelden van 'voor en na'

Sportpaleis – Kronenburg

huidige situatie

ontwerp team Noordoost

Ring als 'stedelijke drager':

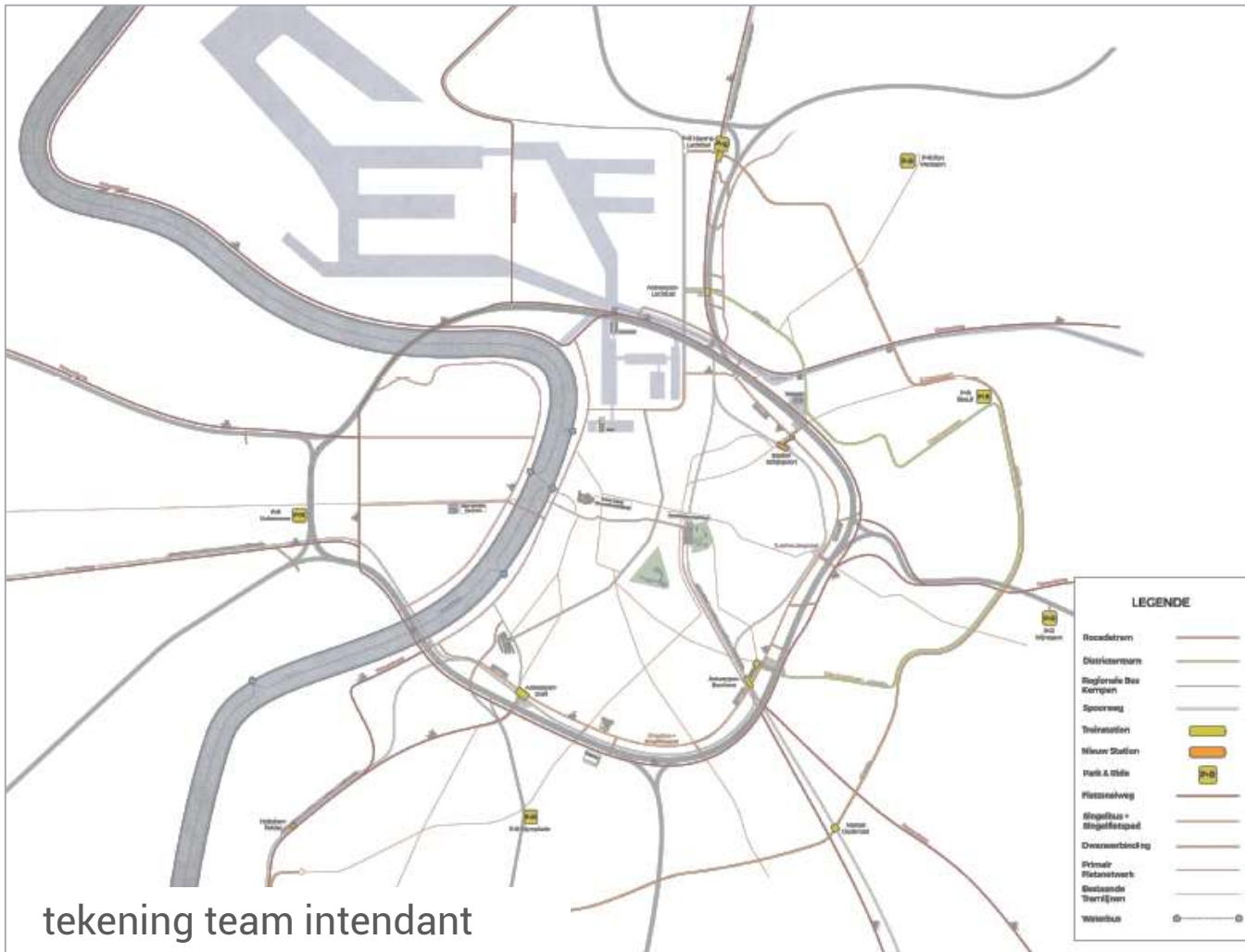
over de ring

Groene 'vijf-parken-ring' reorganiseert en integreert de stad

De Ring als 'stedelijke drager': Meervoudige en duurzame mobiliteit

over de ring

De Ring als 'stedelijke drager': snoer van opmerkelijke plekken

over de ring

Stations
Bruggen
Poorten

Nieuw (of
Commercieel en
Publiek)
Nieuwe Stedelijke
Formen

De Ring als 'stedelijke drager': aantrekkelijke plaatsen met metropolitane allure

over de ring

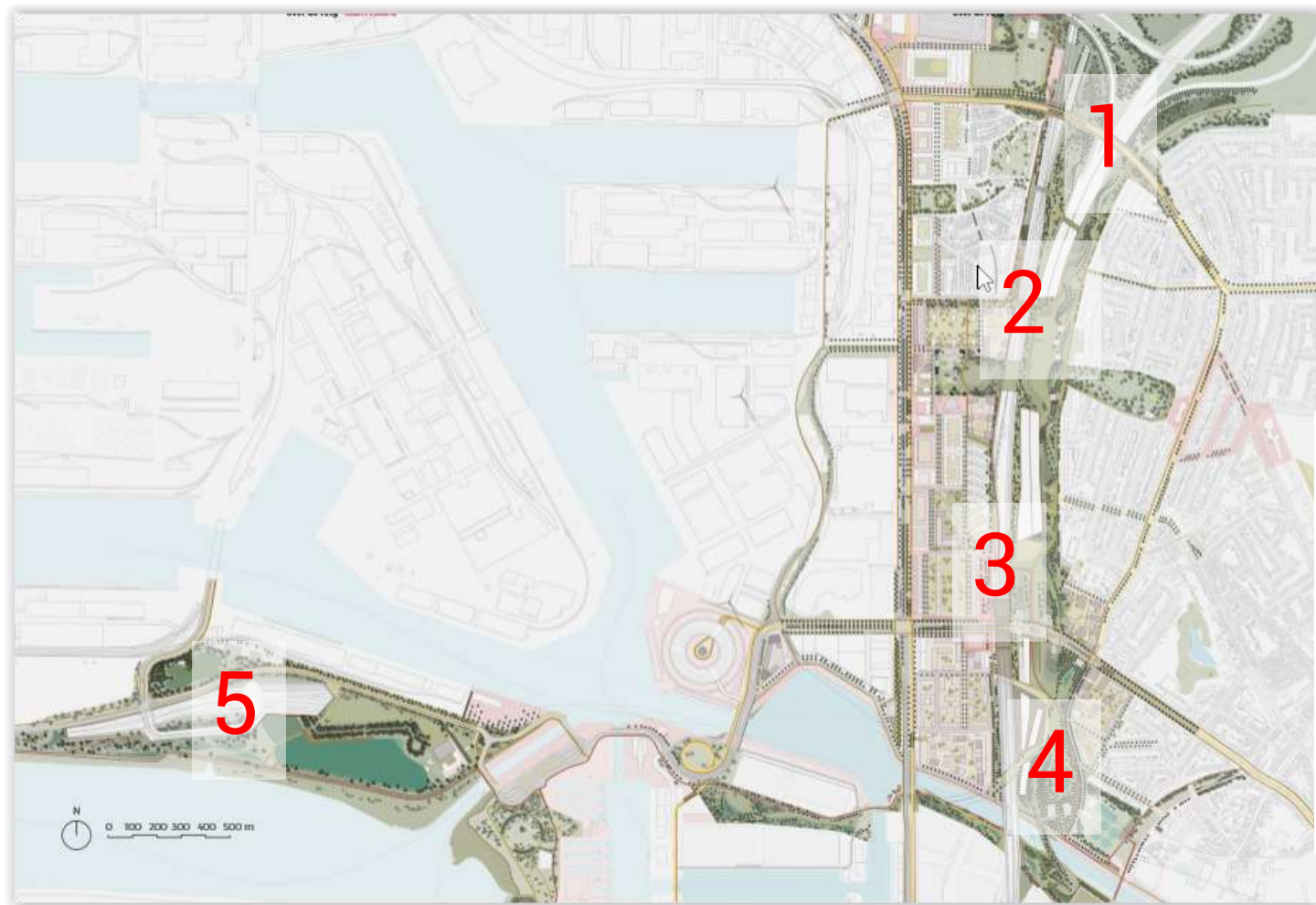
Scheldebalkon, Grote Markt Berchem,
waterpark Deurne, serre Luchtbal, ...

Team Noord

(BUUR, Latz, S333, Greisch)

 over de ring

Strategische projecten

- 1 Bermenlandschap R1 Noord
- 2 'Groen Hart'
- 3 Station Luchtbal
- 4 Groene Brug Albertkanaal
- 5 Oosterweelknoop

Team Noord

- Coherent en kwaliteitsvol geheel
- 'We halen de Luchtbal uit het isolement'
- Kap versus sleuf

 over de ring

Team Noord

- Kanaalkop Luchtbal-Merksem: gaten & sleuven !?
- Geniale vondst: serres
- Cruciale connectie: 'de Groene Brug'
- Ontwerpwerk aan Groenendaallaan

 over de ring

Team Noordoost

(ORG, Arup, Common Ground, Deltares)

 over de ring

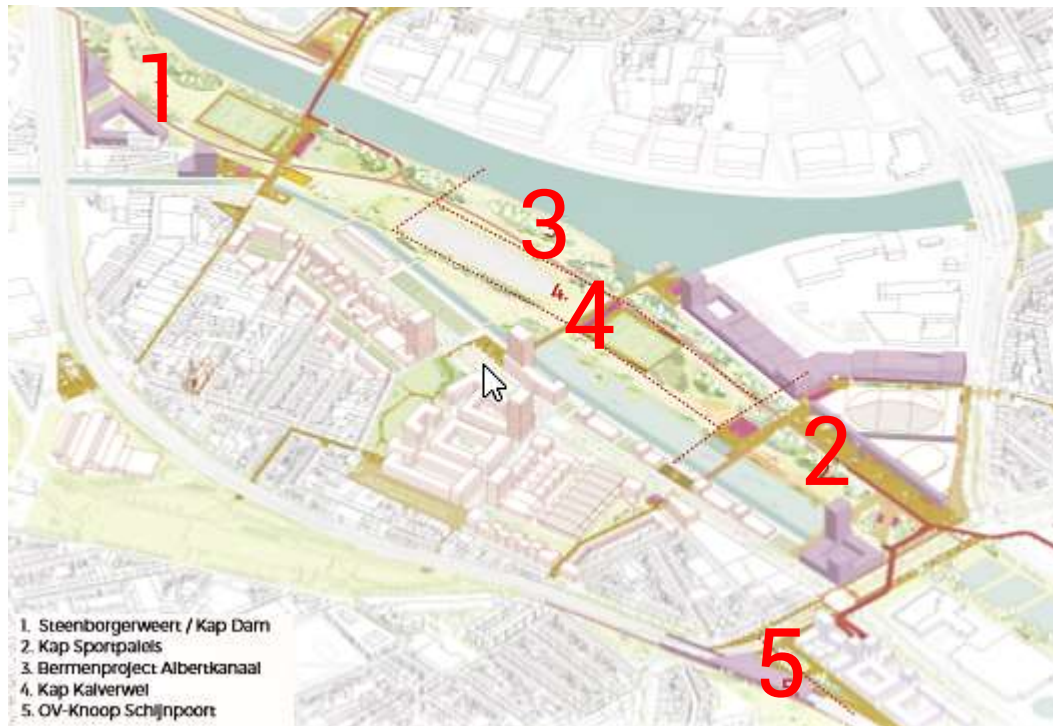

Team Noordoost

Strategische projecten

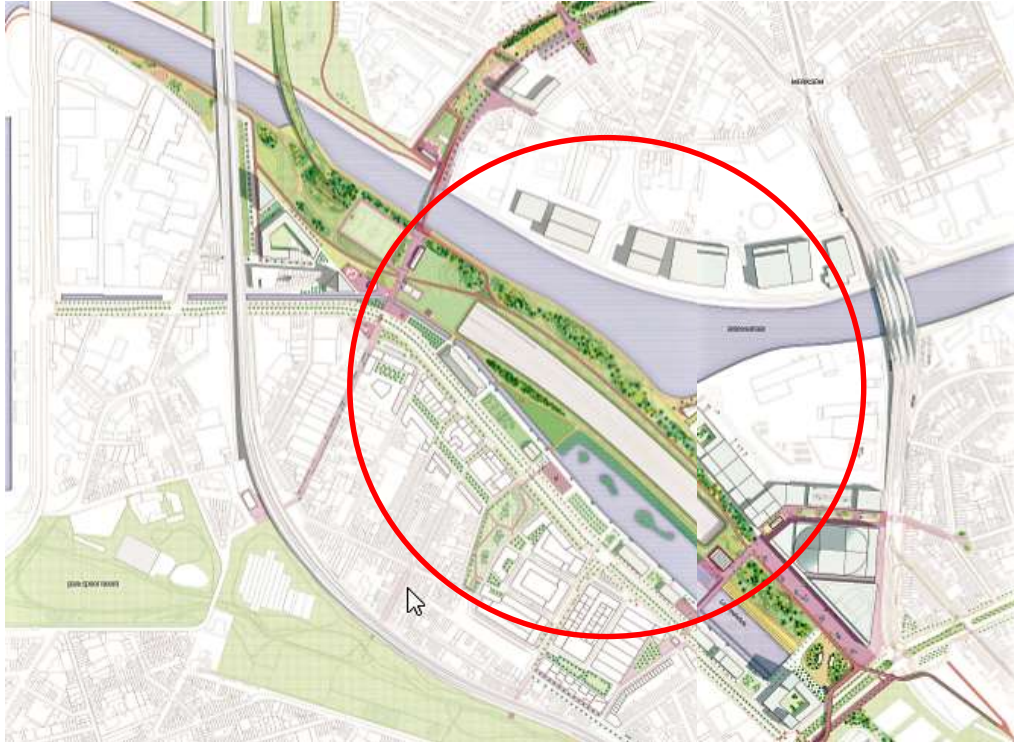
- 1 Steenborgerweert / Kap Dam
- 2 Kap Sportpaleis
- 3 Bermenproject Albertkanaal
- 4 Kap Kalverwei
- 5 OV-knoop Schijnpoort

- Samenspel overkapte (!?) Ring en nerven
- Dam - Slachthuissite tussen Spoor Noord en Ringpark
- Drie wijken aan het water

Team Noordoost

De kap maakt het project !

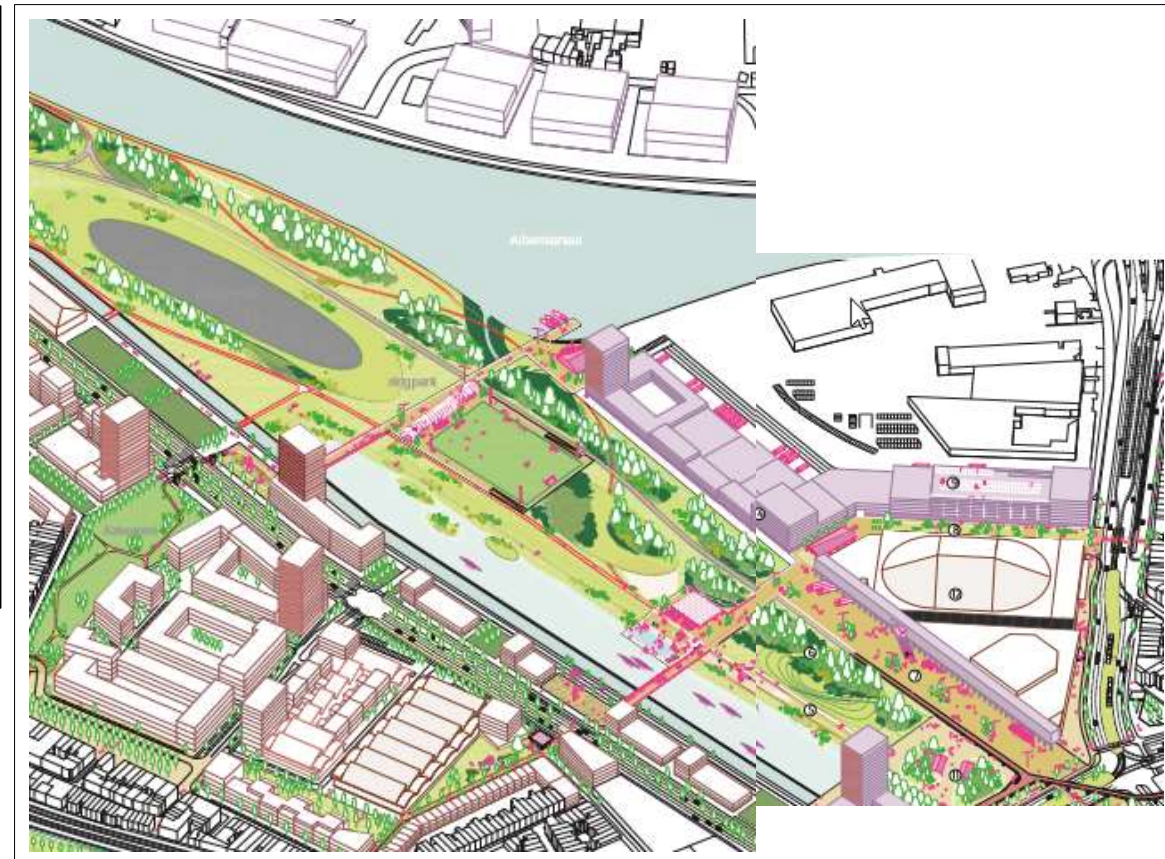
Nerven naar Park Spoor Noord en Kronenburg te beperkt

Team Noordoost

over de ring

- Opmerkelijke herwaardering van het Sportpaleis
- Zwaaiikom: 'drie-wijken-water' met stedelijk accent
- Met de kap staat of valt dit stedelijke geheel

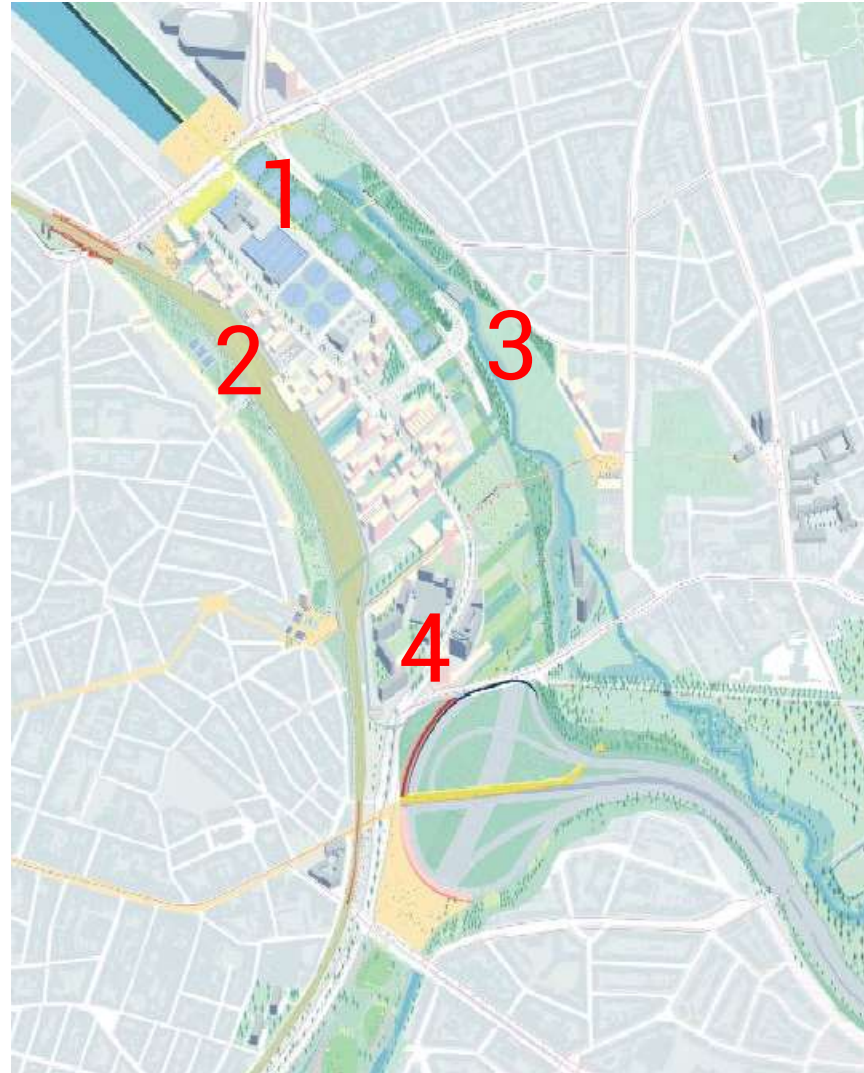
Team Oost

(51N4E, H+N+S, ndvr, Mobility in Chain, Bollinger+Grohmann, Bagaar)

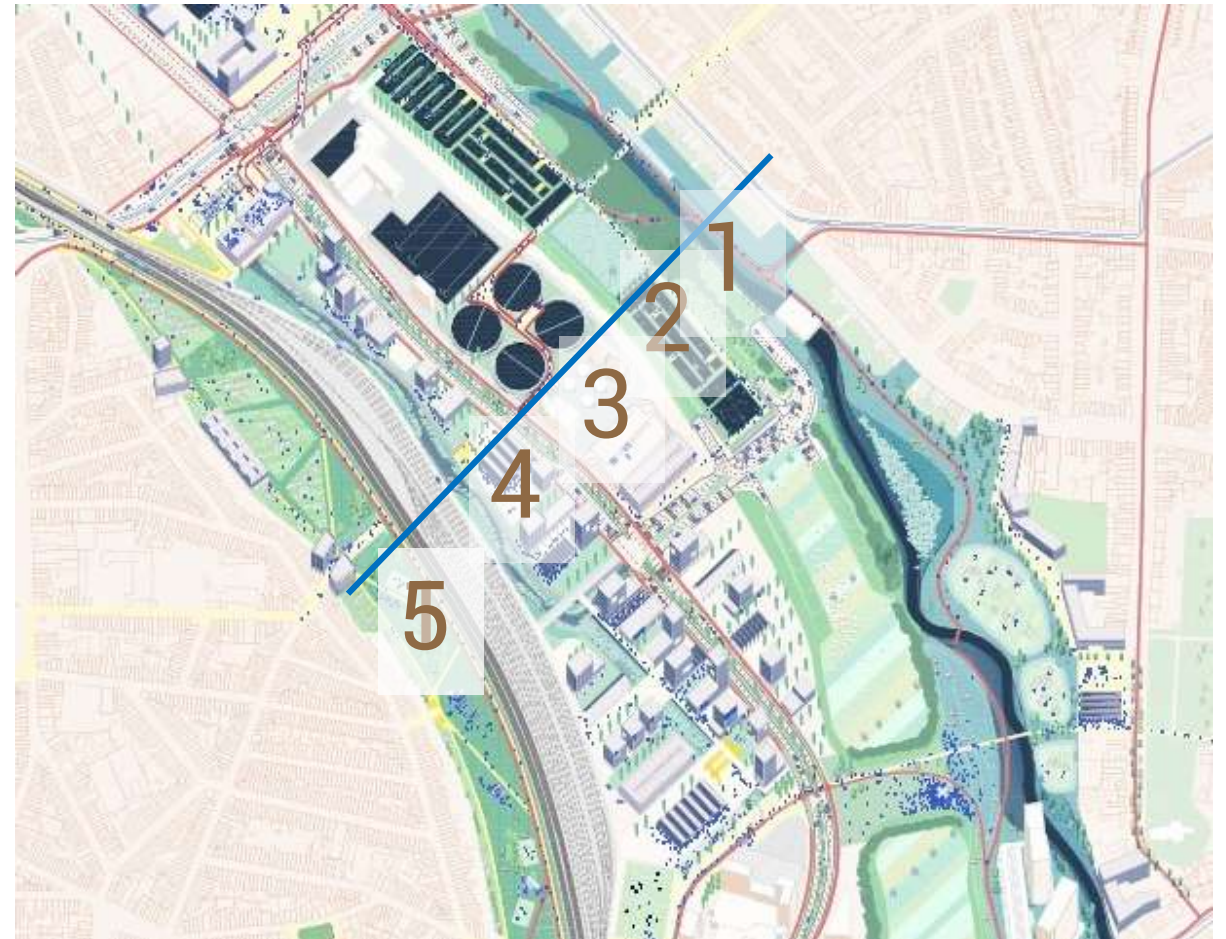
Strategische projecten

- 1 Waterpark
- 2 Nieuw Oost
- 3 Schijnvallei
- 4 De Knoop

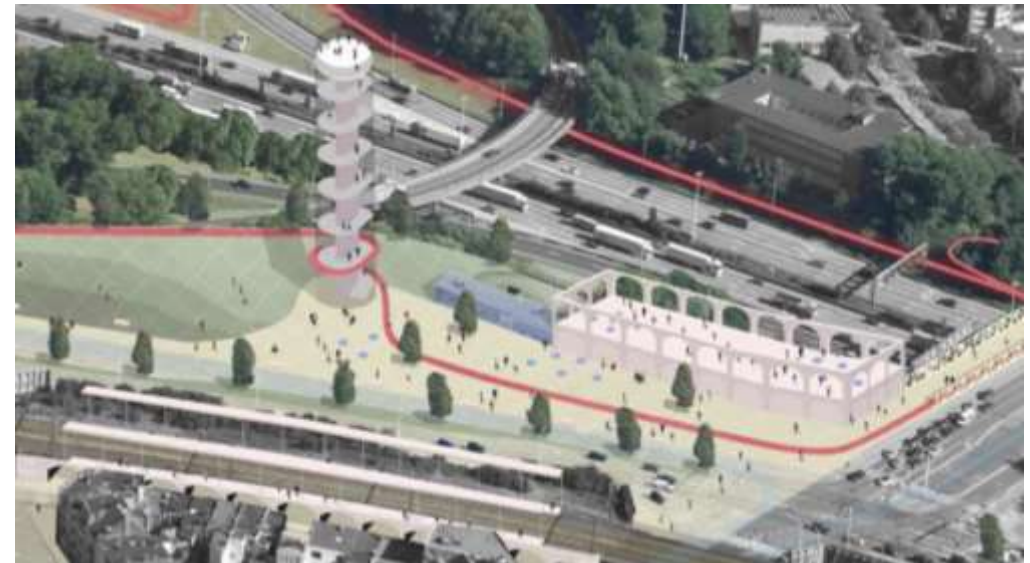
Team Oost: Waterpark

- Innoverend concept: 'negatieve' infrastructuur wordt eco-attractiepool
- Vijf-stroken-concept: 1. Schijn, 2. waterpark (kap), 3. waterzuiveringsstrook, 4. wijk Spoor Oost, 5. spoorpark

Team Oost: De Knoop

over de ring

- Herstructurering superknoop (Singel-Turnhoutsebaan-A313/E34-Stenen Brug)
- Profilering en vormgeving Turnhoutse Poort

Team Zuidoost

(Studio Paola Viganó, Grafton Architects, Maarch, Sweco, Idea Consult, Sertius, D2S International, Antwerpen Aan 't Woord)

 over de ring

Strategische projecten

- 1 Zurenborg-Luysbekelaer-park
- 2 Bermen worden Ringpark
- 3 Stationsplein 'Grote Markt' Berchem
- 4 Ecobrug Brialmont
- 5 Groene brug Grote Steenweg

Team Zuidoost: “to cap or not to cap...”

over de ring

- Beperkte kapstukken moeten wachten op Oosterweel
- ‘In voorafname’ gebouwde kapstukken kunnen definitieve overkapping hinderen of ... vervangen
- Bermen en kapstukken: zinvol zonder zicht op volledige overkapping ?

Team Zuidoost: To cap or not to cap?

Zurenborg en Luysbekelaer

- Zonder overkapping geen 'Zurenborg-Luysbekelaer-park'
- Zonder overkapping verdichting niet aangewezen
- Zonder overkapping blijven leefbaarheid en omgevingskwaliteit beperkt

Team Zuidoost: 'Grote Markt' Berchem

- Mislukt stationsplein, verwarde OV-knoop en aberrant kantoorcomplex onder handen genomen in vernieuwend stadsproject
- Geheel verwerft pas grootstedelijk evenwicht en metropolitane allure mits een overkapping over de hele lengte

Strategische projecten

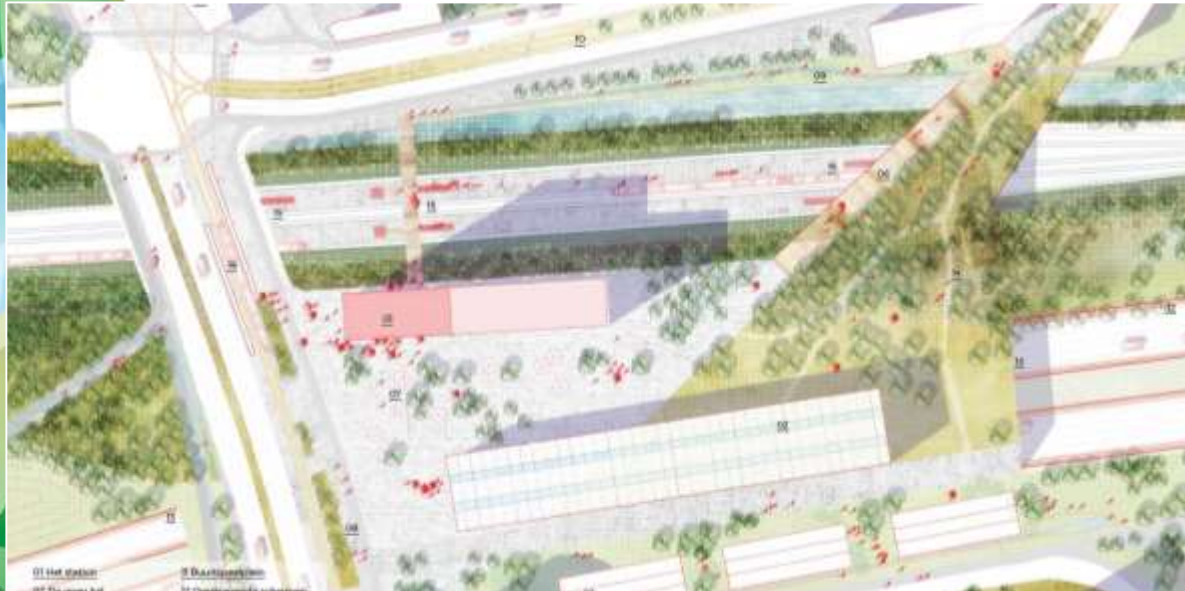
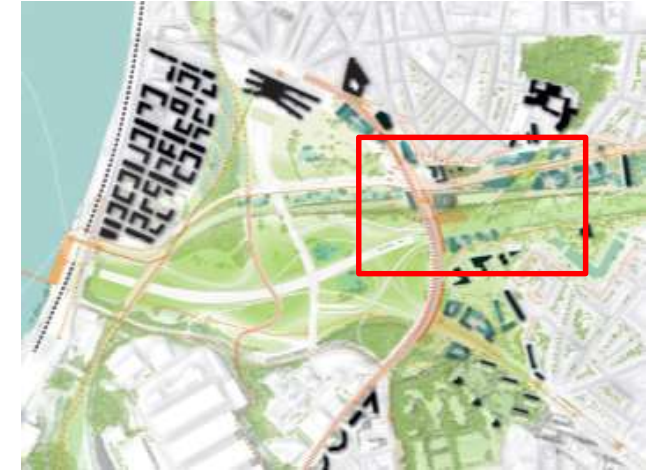
- 1 Park Knoop Zuid (Spaghettiknoop)
- 2 Scheldebalkon
- 3 Station Zuid (met beperkte kap)

- 4 A12 / overkapping Jan De Voslei
- 5 Fietsverbinding tussen parken
- 6 Bermenlandschap Zuid

Team Zuid: Station Zuid

 over de ring

- Goed doordacht project met strategische waarde
- Beperkte kapstukken over Ring (260 m) en spoor (50 m) leggen hypotheek ('de kap-paradox')

Team Zuid: A12/Jan De Voslei

over de ring

- Doordacht project met strategische waarde
- Prima voorbeeld van dwarse verbinding ('nerf') met aanliggende wijken (Zuid, Tentoonstellingswijk, Kiel)
- Aanleg onafhankelijk van werken Ring en overkapping
- Nog in te bedden in stadsvernieuwingsproject

Team Zuid:

Scheldebalkon en Park Knoop Zuid (Spaghettipark)

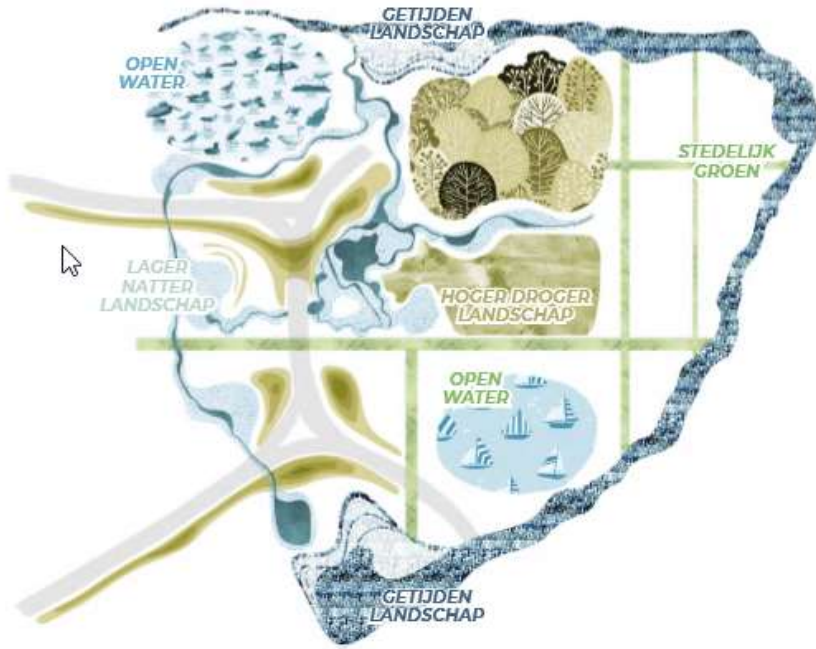
- Scheldebalkon en (elegante!) fietsers- en voetgangersbrug genereren enorme gebruiks- en betekeniswaarde !
- Spaghettipark is reeds deel van project van heraanleg; grondige en hoogwaardige heraanleg kan niet zonder aanzienlijke overkapping

Team West

(Omgeving, De Urbanisten, COBE +Copenhagenize, Yellow Window, Ney&Partners)

 over de ring

Strategische projecten

- 1 Landschapspark Linkeroever
- 2 Drie ecoducten
- 3 Stille bermen Zwijndrecht en LO
- 4 Voltooien fietsnetwerk
- 5 Scheldebrug

Team West

 over de ring

- Landschapspark: wellicht grootste overwinning op infrastructureel geweld van Oosterweel!
- Aanleg vergt volgehouden arbeid van natuurherstel en zorgzame integratie van natuur, infrastructuur en bebouwing

Samenvattend

- Indrukwekkend resultaat
- Stralend perspectief én haalbaar doel
- Soms verbluffend, meestal geïnspireerd, soms wat vreemd
- Ontwerpwerk nog niet klaar:
  - interactie met infrastructuurwerken
  - duurzaam en rechtvaardig bestemmen van gewonnen ruimte
  - stadsvernieuwingsprojecten: Ringland verknopen met wijken
  - programmeren van aanvullende interventies van alle mogelijke sectoren
- To cap or not to cap: evidentie of paradox?
  - ondergrond en bovengrond, wanneer de bevrijdende 'date'?
  - waar blijven engagementen voor integrale realisatie?
  - 'strategische' projecten': eerste fase of afleidingsmanoeuvre?

Burgers tekenen mee

PETER
VERMEULEN
RINGLAND

Burgers tekenen mee

Ringland biedt oplossingen voor volledige overkapping

DEEL 1A OOSTERWHEELVERBINDING

aanpassing ontwerp en studie van de 'gaten'

DEEL 1B EXTRA STUDIES

Ringland Academie + UAntwerpen / hogescholen

DEEL 2 OVER DE RING en OVERKAPPING

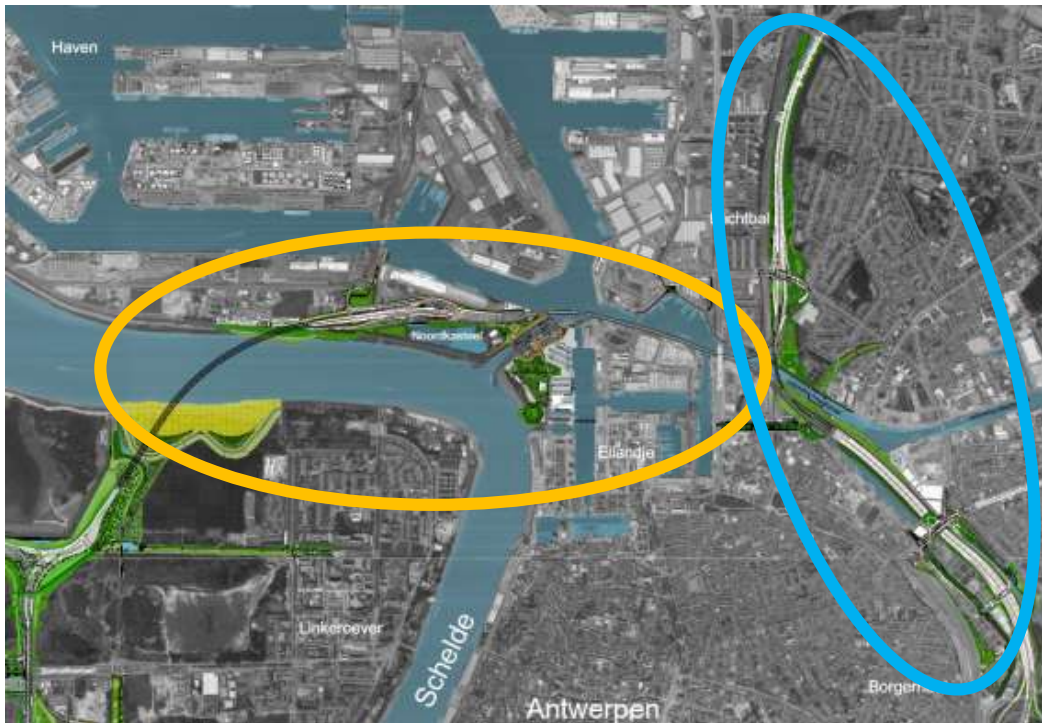
voorstel van selectie en verder perspectief

Burgers tekenen mee

Ringland biedt oplossingen voor volledige overkapping

DEEL 1 OOSTERWHEELVERBINDING

Oosterweelknoop en beide kanaaltunnels (ZKT / NKT)

Hoe zit het met de gaten?

Aansluiting op Ring-noord:
gescheiden verkeer en knooppunten
Groenendaallaan en Sportpaleis

Oosterweelknoop - Noordkasteel

Huidige situatie

Oosterweelknoop - Noordkasteel

Eerste voorstel BAM: complex, sloop SAMGA

Oosterweelknoop - Noordkasteel

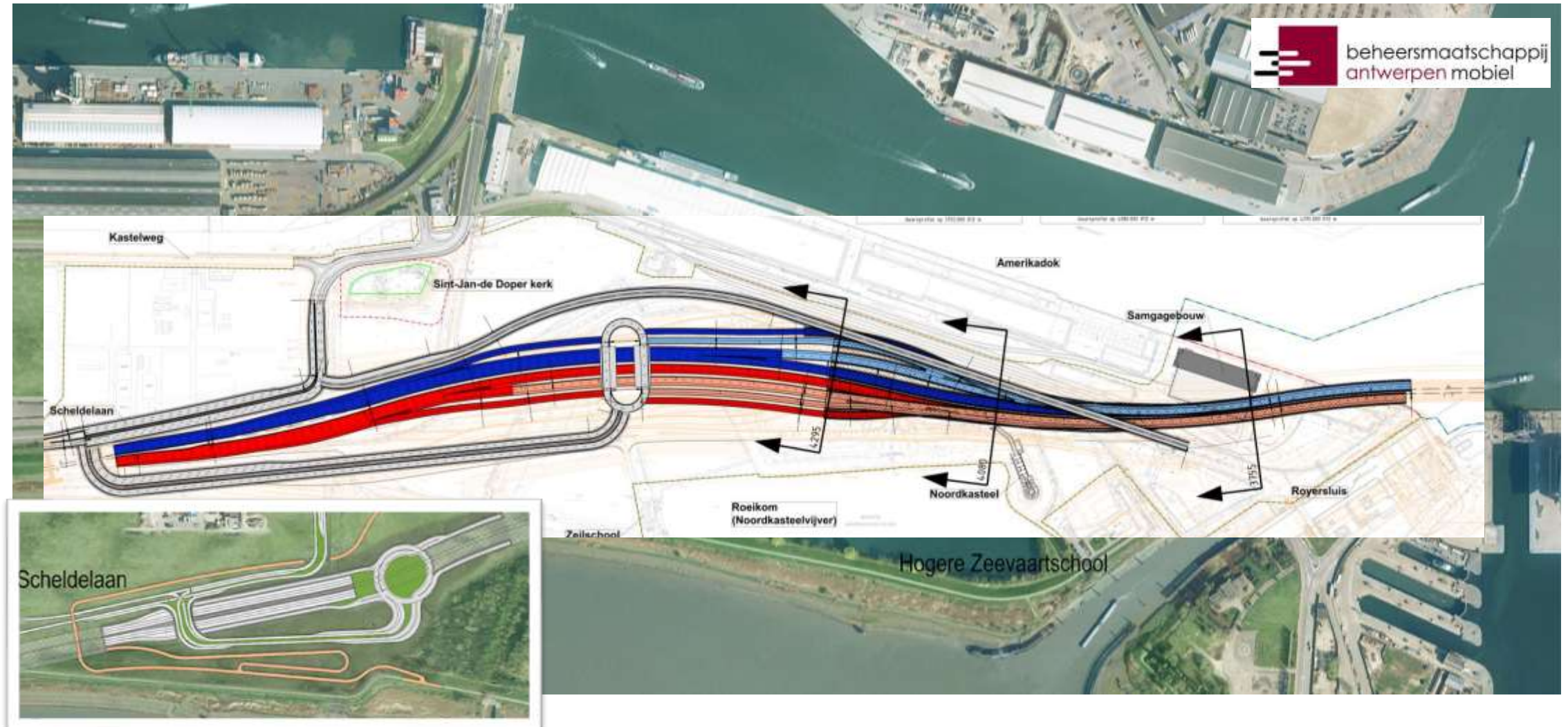
Eerste voorstel Ringland: compact, behoud SAMGA

Oosterweelknoop - Noordkasteel

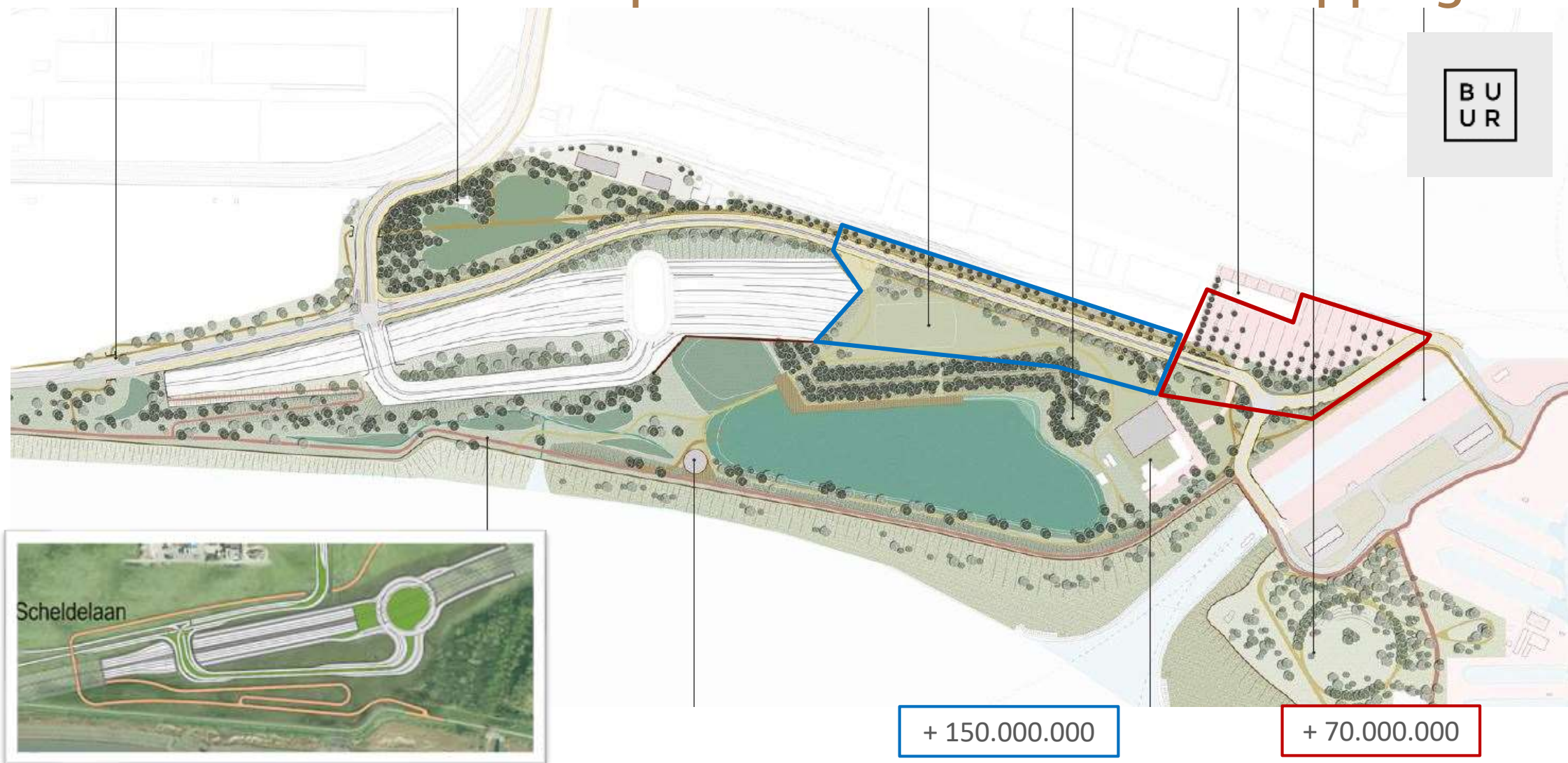
BAM: behoud tunnelconcept, mét rotonde én SAMGA-silo's

Oosterweelknoop - Noordkasteel

Team Noord: landschap oké ... dure extra overkappingen

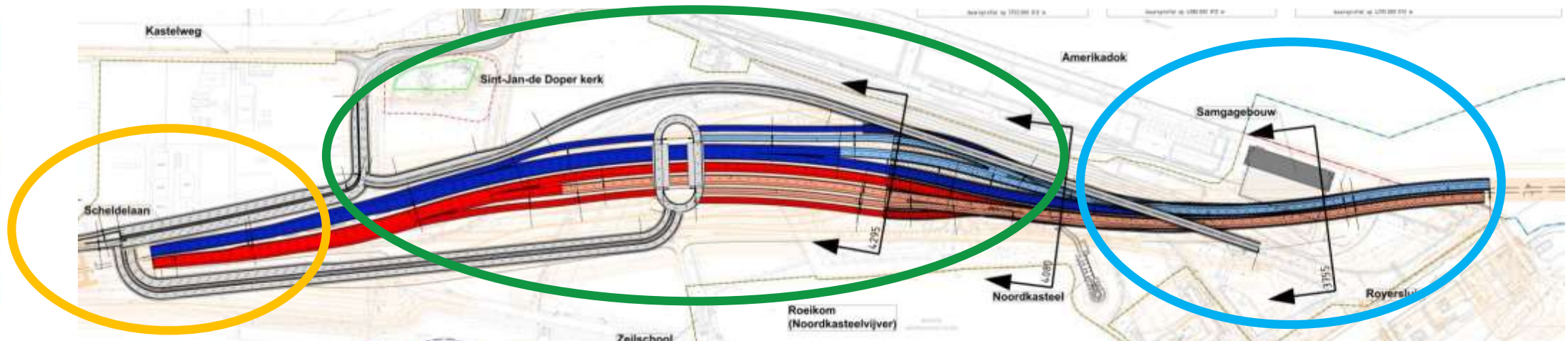

Kanaaltunnels

Verkeerssysteem BAM

- Scheldetunnel: **2 x 3** = per rijrichting 1 koker met 3 rijstroken
- Oosterweelknoop: op/afrit ... **in- & uitvoegen extra rijstrook!** (10 sec.-regel)
- Kanaaltunnels: **2 x (3 + 2)** = 2 kokers per rijrichting

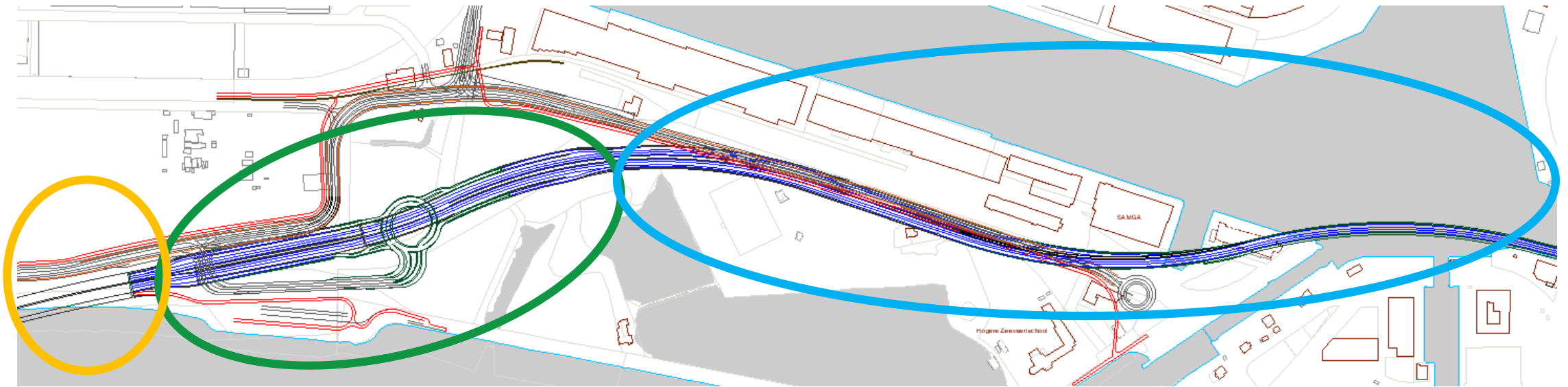
Noordelijke kanaaltunnel NKT: 2 x (1 + calamiteiten)
Zuidelijke kanaaltunnel ZKT: 2 x (2 + pechstrook)

Kanaaltunnels

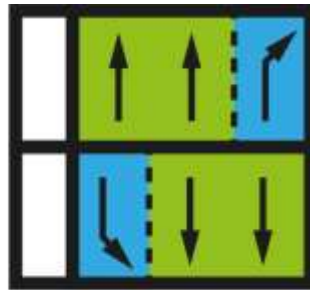
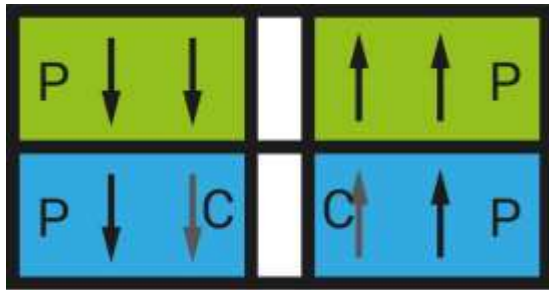
Verkeerssysteem Ringland

- Scheldetunnel: **2 x 3** = per rijrichting 1 koker met 3 rijstroken = **idem**
- Oosterweelknoop: op/afrit = **afbuigen & samenvoegen rijstrook** (10 sec.)
- Kanaaltunnels: **2 x 3** = **1 koker per rijrichting**

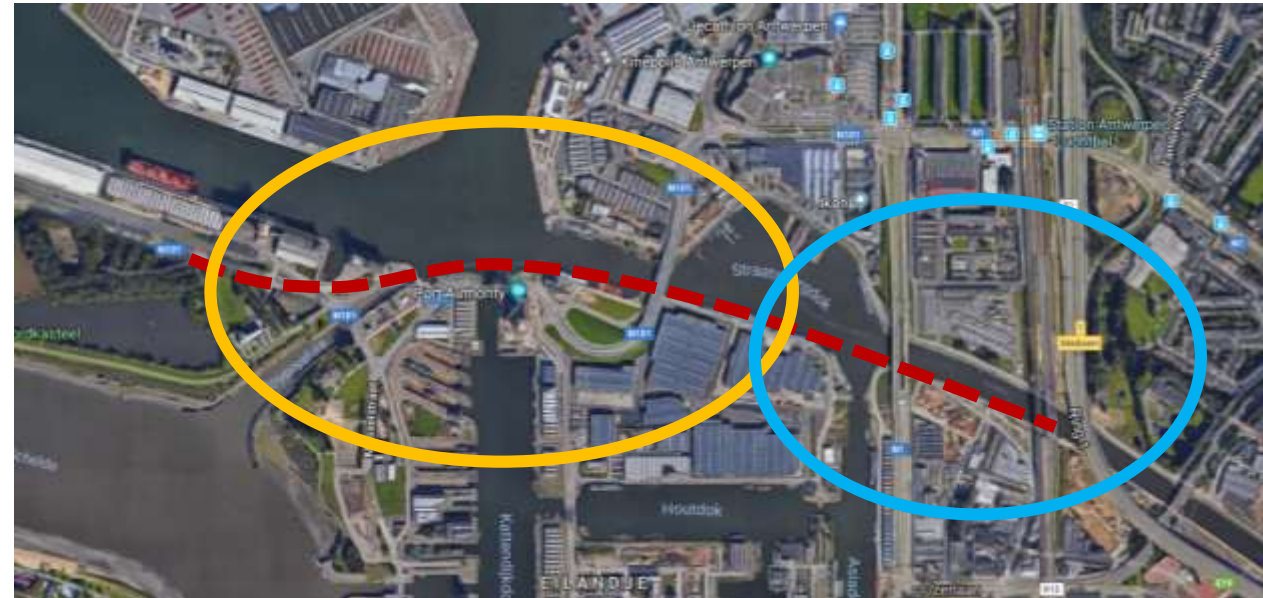

Kanaaltunnels

Vergelijking verkeers- en tunnelsysteem

Richting noorden
 Richting zuiden

	ontwerp	kostprijs	overkapping	ruimteinname
BAM	4 kokers = complexer	hoger	duurder	veel groter
RINGLAND	2 kokers = eenvoudiger	lager	goedkoper	veel kleiner

Kanaaltunnels

Ringland: splitsing kanaaltunnels N/Z meer oostwaarts

Twee kokers 2 x 3 ... splitsing in ... 2 x (2 + P) ZKT + 2 x (1 + C) NKT
vanaf daar = BAM / tunnelveiligheid cf. OKA-tunnels: samenvoegen/splitsen

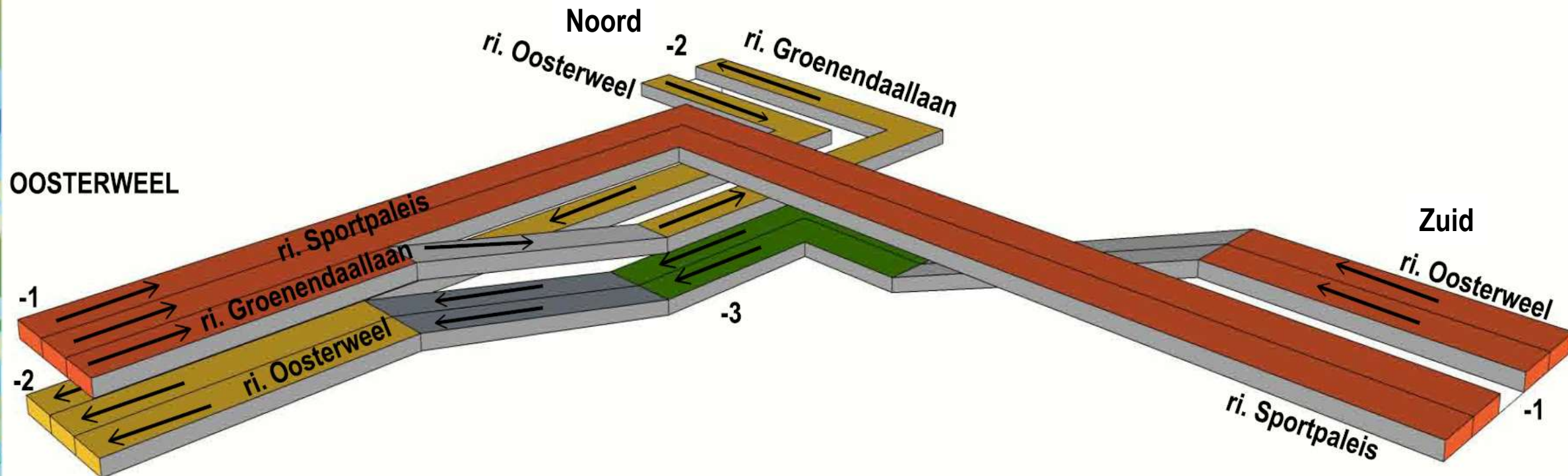

Kanaaltunnels

Ringland: splitsing kanaaltunnels N/Z meer oostwaarts

Twee kokers 2 x 3 ... splitsing in ... 2 x (2 + P) ZKT + 2 x (1 + C) NKT
vanaf daar = BAM / tunnelveiligheid cf. OKA-tunnels: samenvoegen/splitsen

Burgers tekenen mee

Ringland biedt oplossingen voor volledige overkapping

DEEL 1 OOSTERWHEELVERBINDING

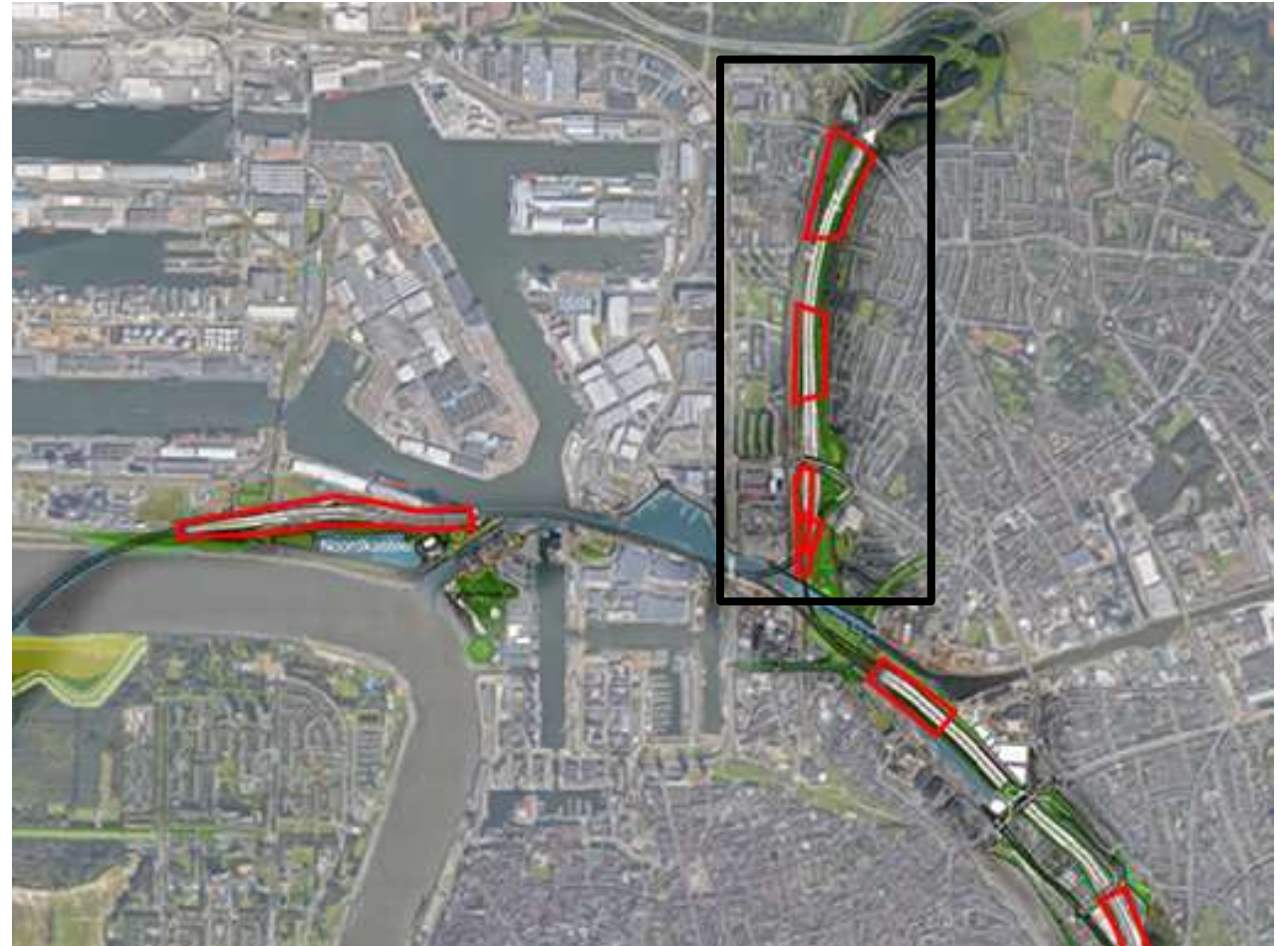
- Oosterweelknoop en beide kanaaltunnels (ZKT / NKT)
- **Hoe zit het met de gaten?**
- Aansluiting op Ring-noord: systeem gescheiden verkeer en knooppunten Groenendaallaan en Sportpaleis

Gaten in de overkapping?

Tunnelveiligheid ... ADR-transport en brandbestrijding

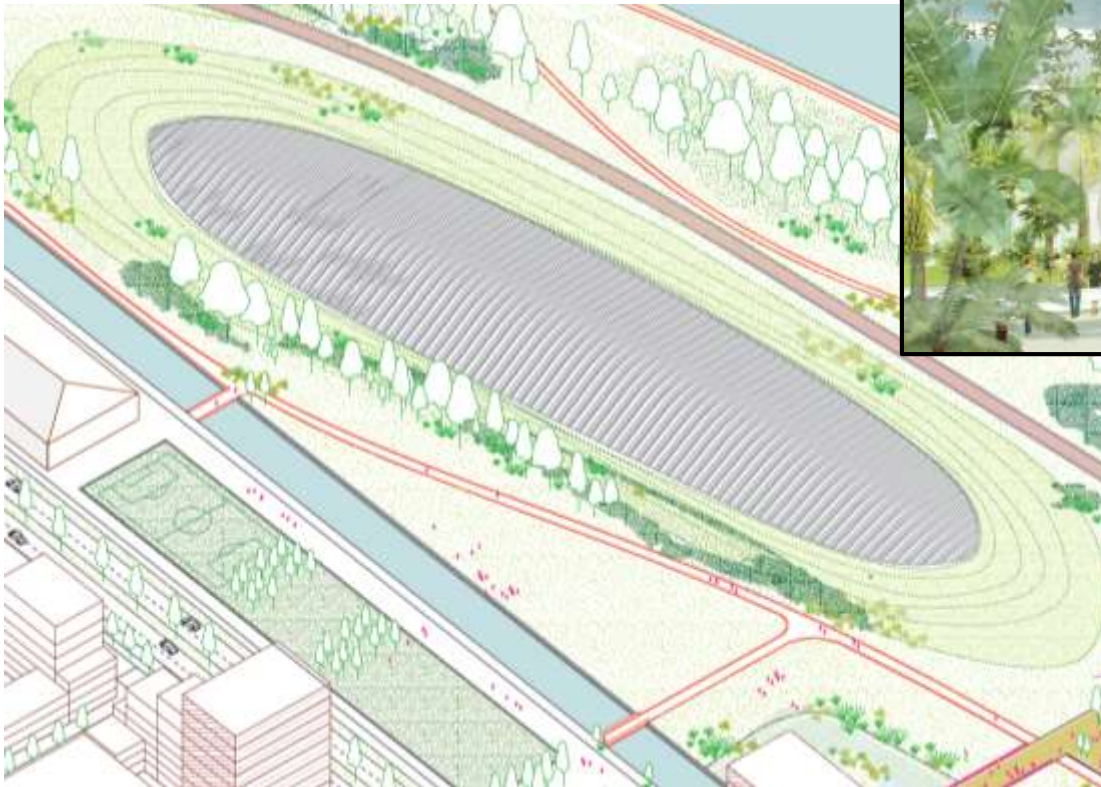
Gaten:

- om de 2 km
- 150 à 300 m lang?
- in de praktijk: +/- 50% open

Gaten in de overkapping?

Voorstellen ontwerpteam

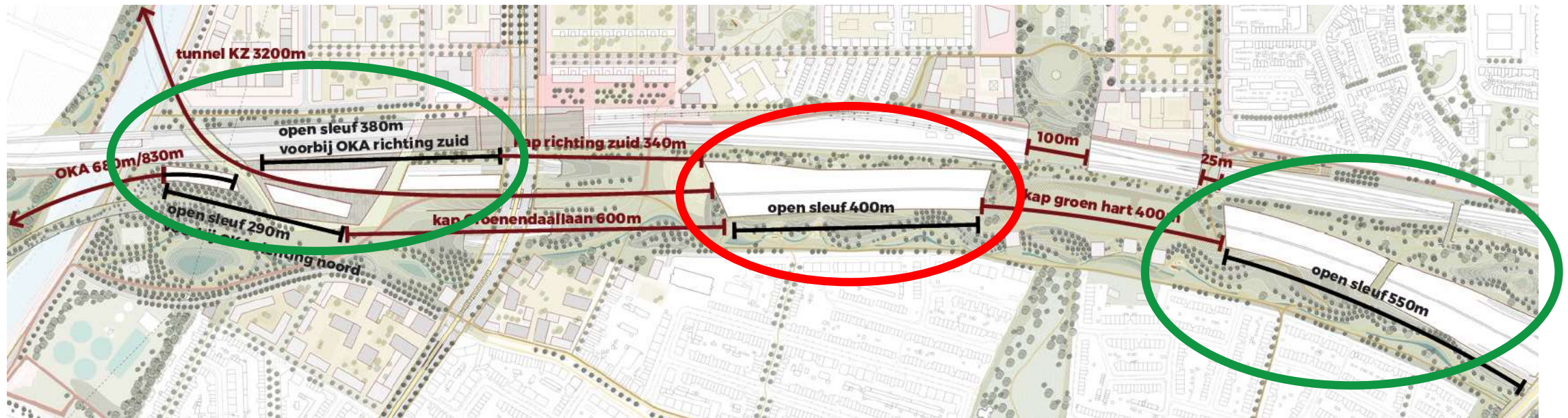
Ribbenkap team Noordoost

Serres team Noord

R1 -noord Merksem-Luchtbal

Voorbeeld BAM: gat Groenendaallaan - Lambrechtshoeken

2 x 7 rijstroken ... cf. invoegen oprit, samenvoegen tunnels: **niet overkapbaar**

R1-noord Merksem-Luchtbal

Voorstel Ringland: volledige overkapping noord

2 x 4 ... bijvoegen oprit (= 2 x 5) = wél overkapbaar (cf. tunnelveiligheid)
= volledige overkapping Groenendaallaan-Groen Hart + berm Masurebrug

Gaten in de overkapping?

Studie Ringland: oplossingen?

- Ontwerp op/afritten (cf. 10 seconderegel): **wel overkapbaar** (vb. Ring-noord)
Tunnelveiligheid: splitsen/samenvoegen van tunnels ... moét kunnen
- Brand- en explosiegevaar (specifiek voor ADR-transport)

Gaten in de overkapping?

Studie Ringland: oplossingen?

- Ontwerp op/afritten (cf. 10 seconderegel): **wel overkapbaar** (vb. Ring-noord)
Tunnelveiligheid: splitsen / samenvoegen van tunnels ... móét kunnen
- Brand- en explosiegevaar ADR-transport: cf. **mobiliteitsplan stad Antwerpen**

'Tot slot ziet het stadsbestuur graag oplossingen voor zwaar en gevaarlijk transport (ADR). Het faciliteren van ADR-transport is van vitaal belang gelet op de belangrijke petrochemische cluster en Seveso-bedrijven in onze haven.'

*Voor de selectie van ADR-routes dringen we erop aan dat de tunnel van de A102 uitgerust wordt voor zwaar en gevaarlijk transport. **Een ADR-route via de Ring is onvoldoende veilig**, omdat ze door dens bebouwde omgeving loopt.'*

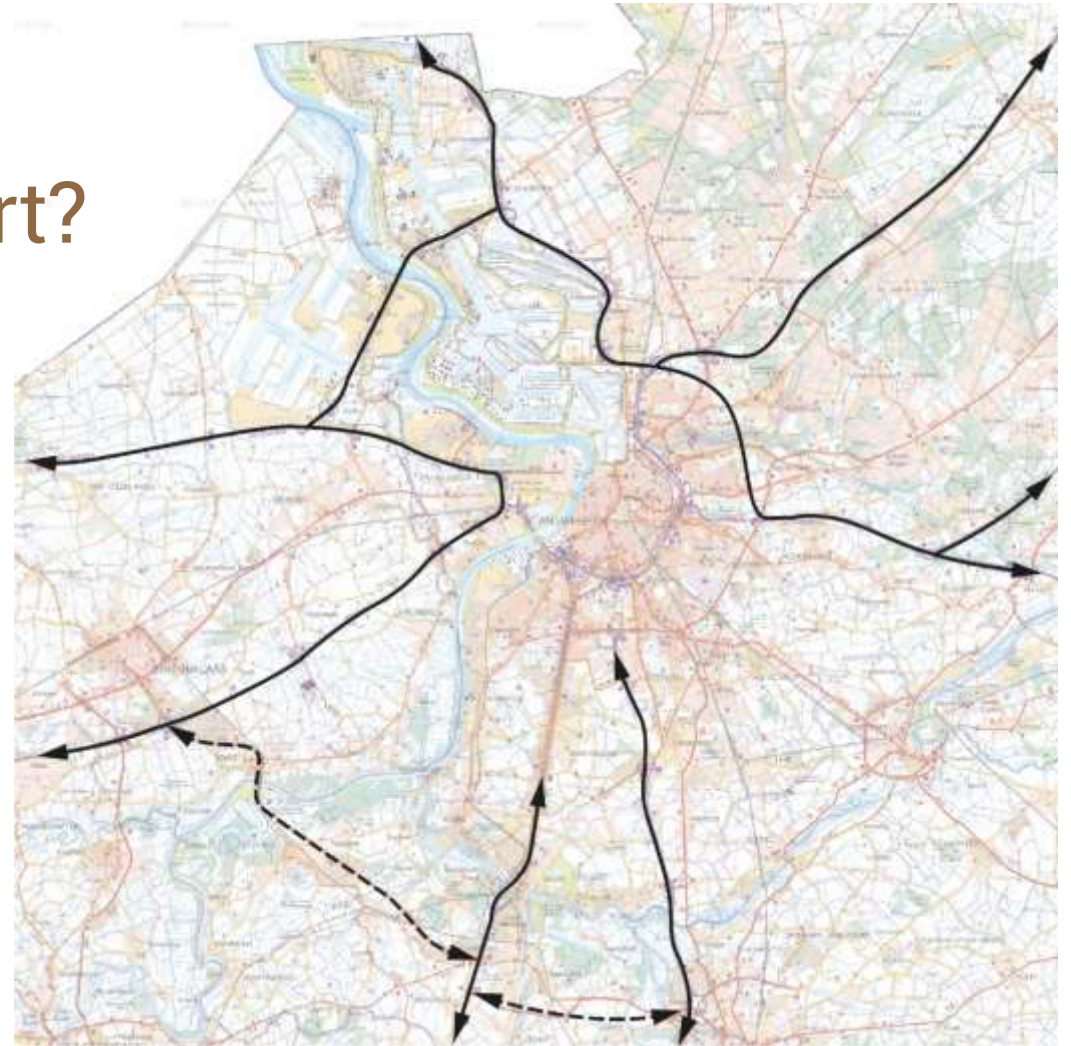

Gaten in de overkapping?

Studie Ringland: ADR-transport?

- Andere modi: binnenvaart en spoorvervoer

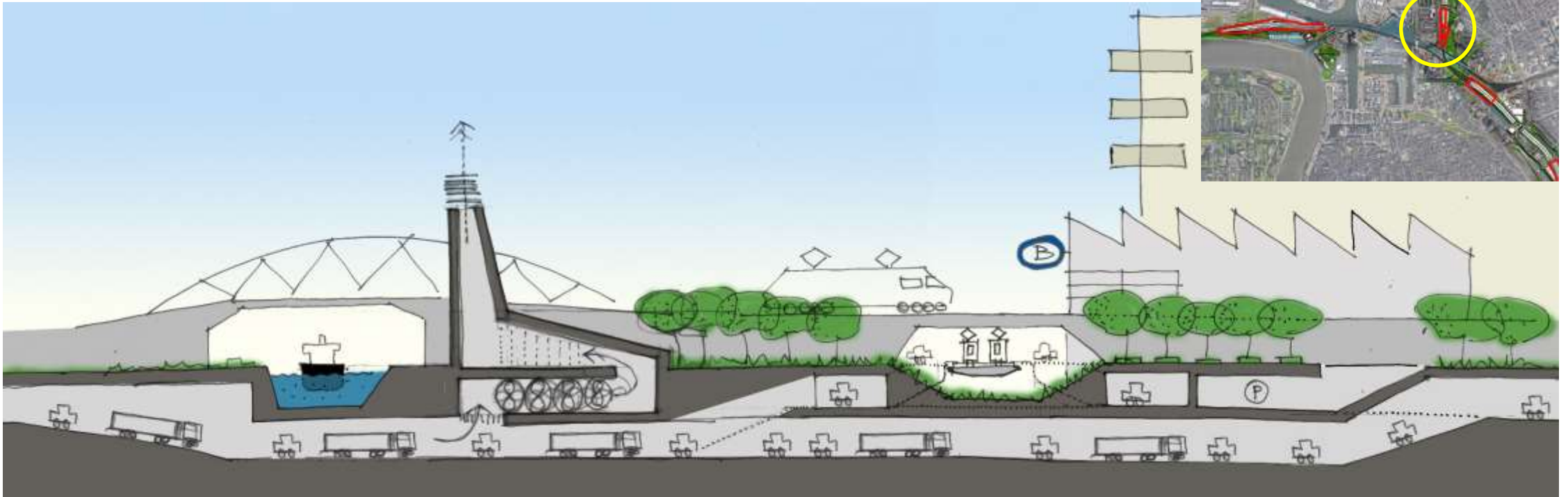

- Andere trajecten: Haventracé en A102, Brussel (erg klein %) via brug in Temse
- Nachtransport onder begeleiding

Gaten in de overkapping

Aanpak Ringland: brandbestrijding?

Zo nodig: één centraal gat – 'Luchtcentrale Albertkanaal':
combinatie mogelijk van luchtzuivering en -afvoer, ventilatie en rookafvoer

Burgers tekenen mee

Ringland biedt oplossingen voor volledige overkapping

DEEL 1 OOSTERWHEELVERBINDING

Oosterweelknoop en beide kanaaltunnels (ZKT / NKT)

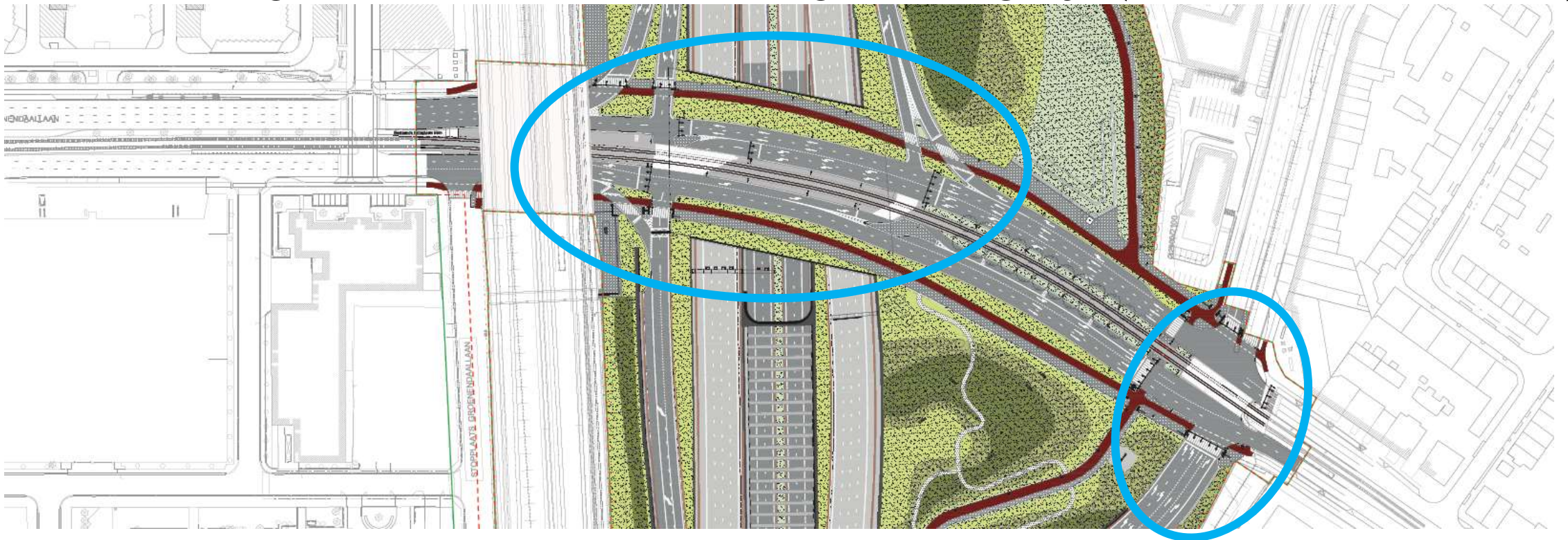
Hoe zit het met de gaten?

**Aansluiting op de Ring-noord:
gescheiden verkeer en knooppunten
Groenendaallaan en Sportpaleis**

Groenendaallaan

Voorstel BAM

- Complex kruispunt, met afbuiging naar kruispunt Lambrechtshoekenlaan
- Aansluiting naar Oosterweelverbinding **niet mogelijk** (cf. dubbeldekstunnels)

Groenendaallaan

Voorstel BAM ... aanpassingen team Noord

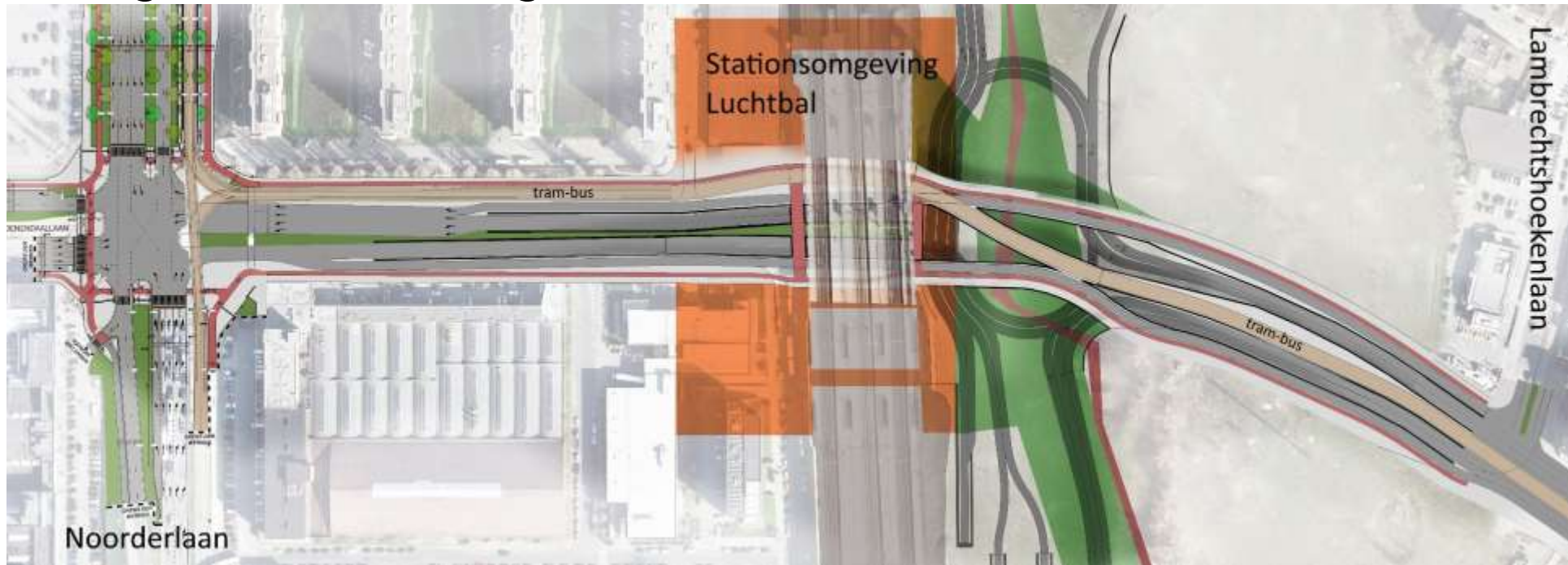

Hollands complex = compacter + fietsroute en eco-verbinding eronderdoor
maar dubbele oversteek voetgangers/fietsers + doorstroming tram?

Groenendaallaan

Voorstel Ringland

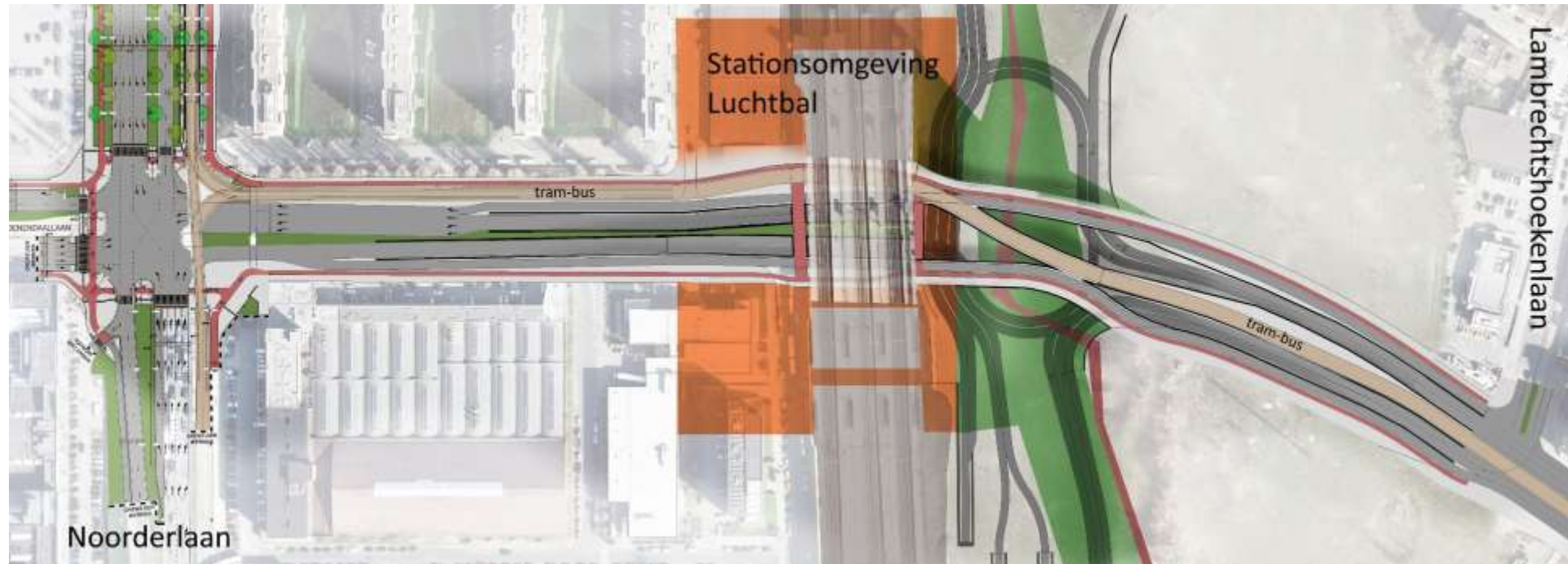
- Tunnels op -2, rotonde op -1, lokaal verkeer +0:
- Stationsomgeving op maat van voetgangers, fietsers en openbaar vervoer
- Ecologische verbinding

Groenendaallaan

Voorstel Ringland

- Ronde op -1, aansluiting naar Oosterweelverbinding **wél mogelijk**, ook met gescheiden systeem (cf. bundeling op/afritten naar zuiden)

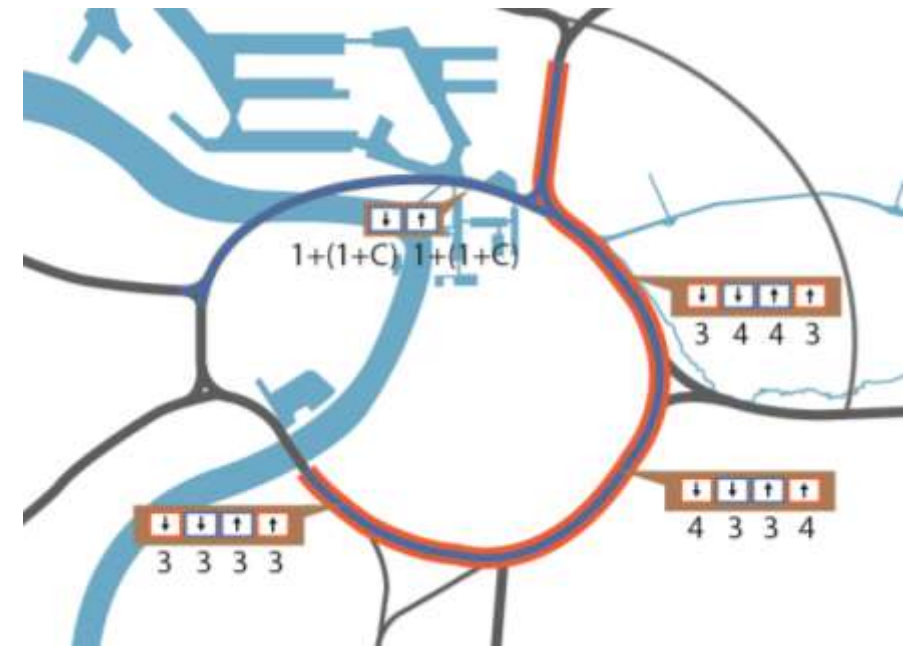

Gescheiden verkeer: middel

Voorstel Ringland

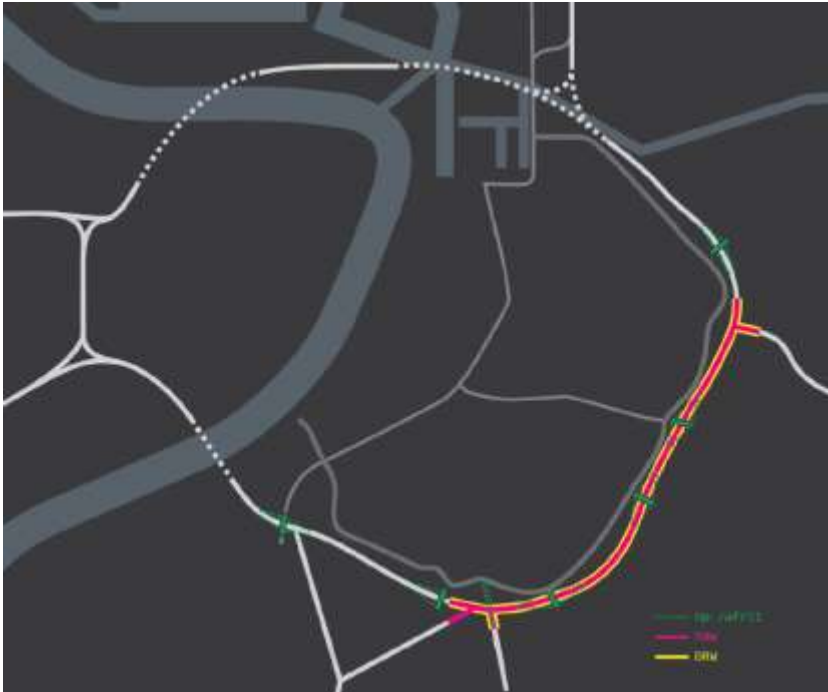

- Van Kennedytunnel tot Groenendaallaan
- Weefbewegingen oké,
- Objectieve én subjectieve veiligheid oké
- Robuuster
- ...

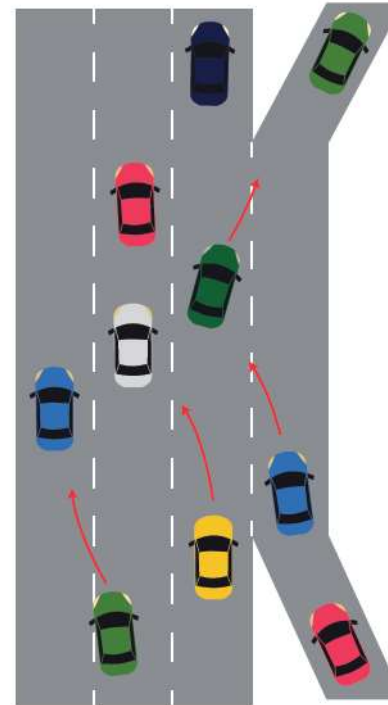
Gescheiden verkeer

Voorstel BAM-ARUP

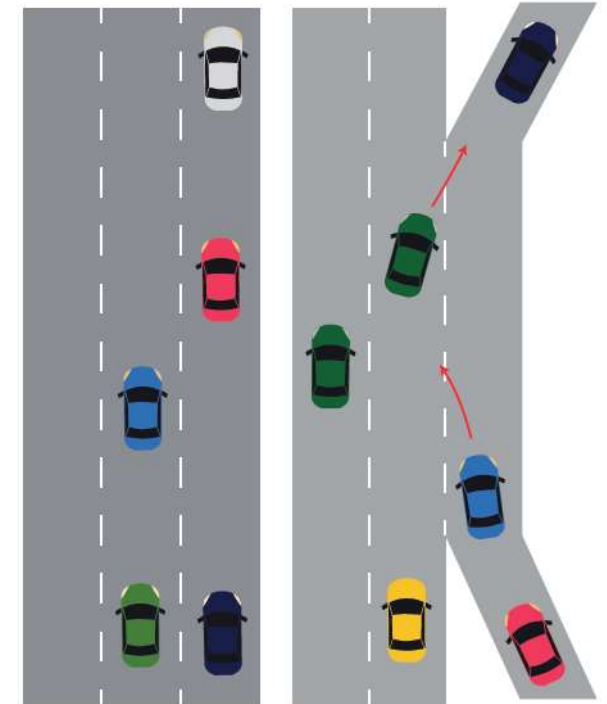

Gescheiden systeem alléén van E19-zuid tot E313/E34, dan overgang gescheiden/gemengd, nadien splitsing naar OWV

ZONDER
PARALLELRIJBAAN

MET
PARALLELRIJBAAN

Te korte weefbewegingen,
objectieve én subjectieve onveiligheid,
minder robuust ...

Bezwaren? (vgl. Brusselse Ring)

Gescheiden verkeer

Vergelijking voorstellen BAM- Ringland

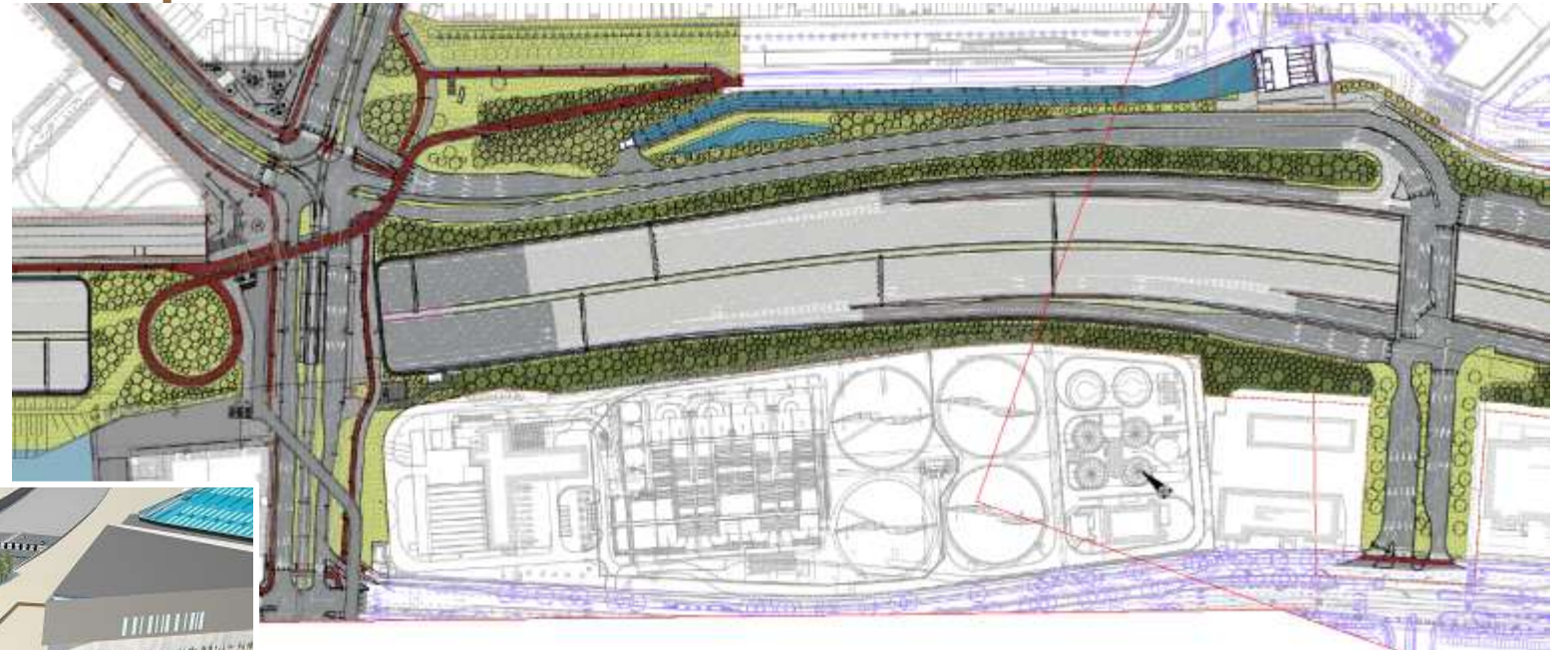

- 7 rijstroken, splitsing: 5 + 2
- weefbewegingen te kort (cf. norm)
- tunnelveiligheid wél oké?

- 3 + 4 rijstroken, splitsing: 3 + 2 + 2
- weefbewegingen oké (cf. norm)
- technische aspecten oplosbaar

Knoop Schijnpoort

BAM: Hollandse knoop

- Ontdubbeling kruispunt, ruimtelijke inpassing? Weefbewegingen te kort!

Knoop Schijnpoort

Voorstel Ringland

- Eenvoudig kruispunt, voorrang tram (simulatie en weefbewegingen oké)
- Optie Singel op tunneldak, knip Slachthuislaan - Lobroekpark blijft open

Burgers tekenen mee

Ringland biedt oplossingen voor volledige overkapping

CONCLUSIE DEEL 1: OOSTERWHEELVERBINDING

- Voordelen samengevoegde kanaaltunnels
- Gescheiden verkeer veiliger én ruimtelijk mogelijk
- Rtonde Groenendaallaan mét aansluiting OWV
- Compact knooppunt Schijnpoot
- Volledige overkapping zonder gaten (mét tunnelveiligheid)

Burgers tekenen mee

Ringland biedt oplossingen voor volledige overkapping

DEEL 1A OOSTERWHEELVERBINDING

aanpassing ontwerp en studie van de 'gaten'

DEEL 1B EXTRA STUDIES

Ringland Academie + UAntwerpen / hogescholen

DEEL 2 OVER DE RING en OVERKAPPING

voorstel van selectie en verder perspectief

Burgers tekenen mee

Extra studies

Financiering en energie

De Ringland Academie werkt samen met de Universiteit Antwerpen, de hogescholen en alle stakeholders aan twee nieuwe thema's: één over de financiering van het totaalproject van de overkapping en één over energiehuishouding in de ringzone.

Burgers tekenen mee

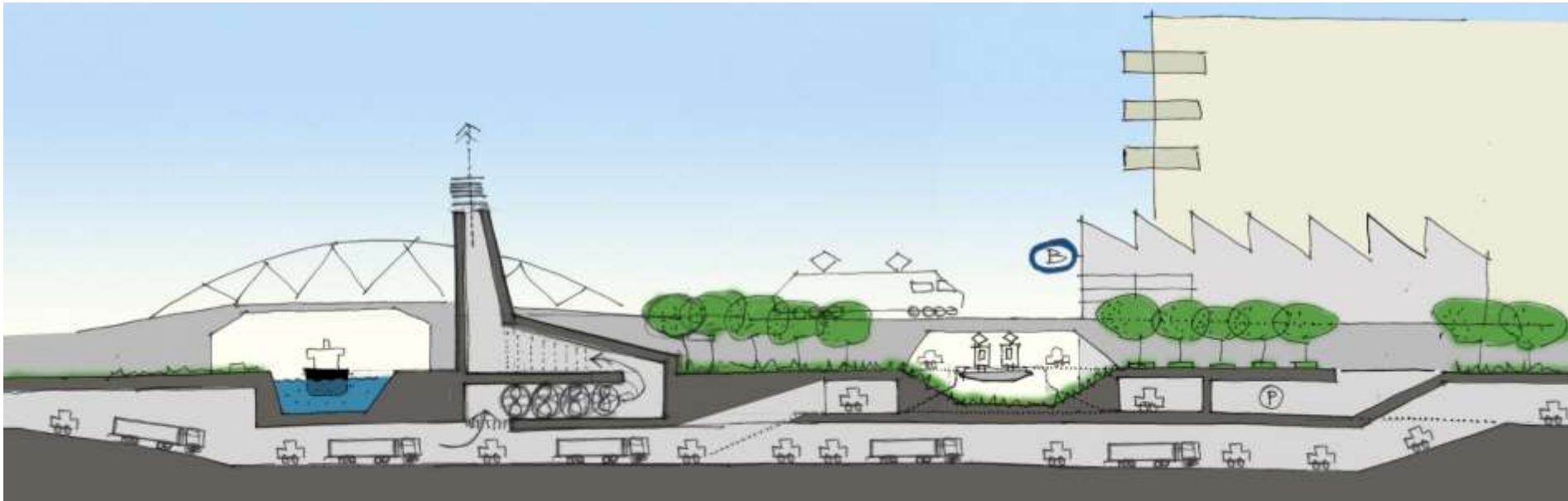

Ringland werkt aan een duurzame stad

EXTRA STUDIES Ringland Academie + UAntwerpen / hogescholen

- Thema 1. Energie

Onderzoek naar mogelijkheden energiewinning en -distributie in Ringzone + concept 'lucht- en energiecentrale Luchtbal'

Burgers tekenen mee

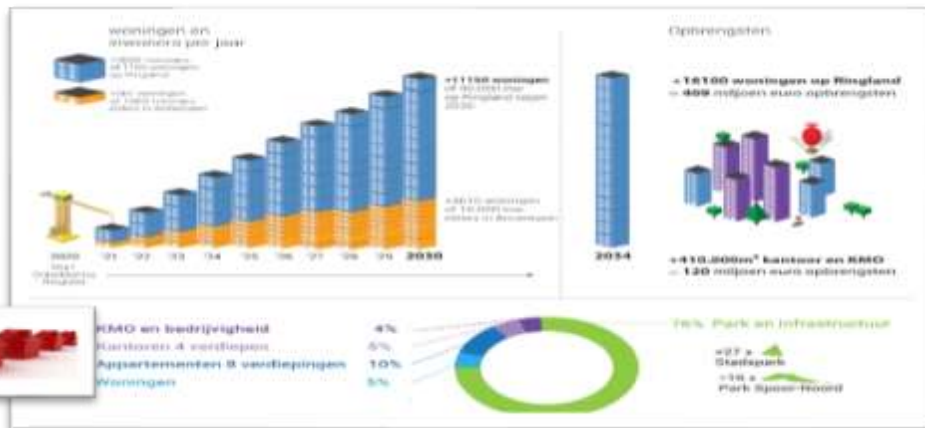

Ringland werkt aan een duurzame stad

EXTRA STUDIES Ringland Academie + UAntwerpen / hogescholen

- Thema 2. Financiering

Aanbeveling voor volgende Vlaamse regering (begin 2019):
projectfinanciering voor volledige overkapping
+ mogelijke terugverdieneffecten
(via vastgoed en vormen van rekeningrijden)

Burgers tekenen mee

Ringland biedt oplossingen voor volledige overkapping

DEEL 1A OOSTERWHEELVERBINDING

aanpassing ontwerp en studie van de 'gaten'

DEEL 1B EXTRA STUDIES

Ringland Academie + UAntwerpen / hogescholen

DEEL 2 OVER DE RING en OVERKAPPING

voorstel van selectie en verder perspectief

Burgers tekenen mee

Ringland werkt aan een duurzame stad

Selectie burgerbewegingen voor 1,25 miljard euro

- 1,25 miljard = **strategische hefboom** voor volledige overkapping tegen 2030 (afstemming totaalproject, mét oplossing knelpunten gaten, ...)
- Selectie 'nu of nooit' (aansluitend bij lopende infrastructuurwerken) én de nodige studies, met **duidelijk perspectief** op realisatie van volgende fasen
- Geen dure 'tijdelijke werken', wél **gerichte 'kortetermijnprojecten'** (i.f.v. beoogde transitie), ook met andere middelen ... én verdere participatie!

Burgers tekenen mee

Voorkeurspakket burgerbewegingen

Prioriteit 1: West

- Geluidsproject Zwijndrecht + bermenproject linkeroever
- Landschapspark + ecopassages, fietsnetwerk + fietsbrug
- Aansluiting parallelweg naar Oosterweelverbinding

Fietsbrug aan Kennedytunnel

Landschapspark

Burgers tekenen mee

Voorkeurspakket burgerbewegingen

Prioriteit 2: Oosterweelverbinding

- Volledige overkapping van de Oosterweelverbinding, inclusief knooppunten Groenendaallaan, Schijnpoort ... zonder gaten
- Aansluitend R1-noord Luchtbal: Groenendaallaan tot Groen Hart

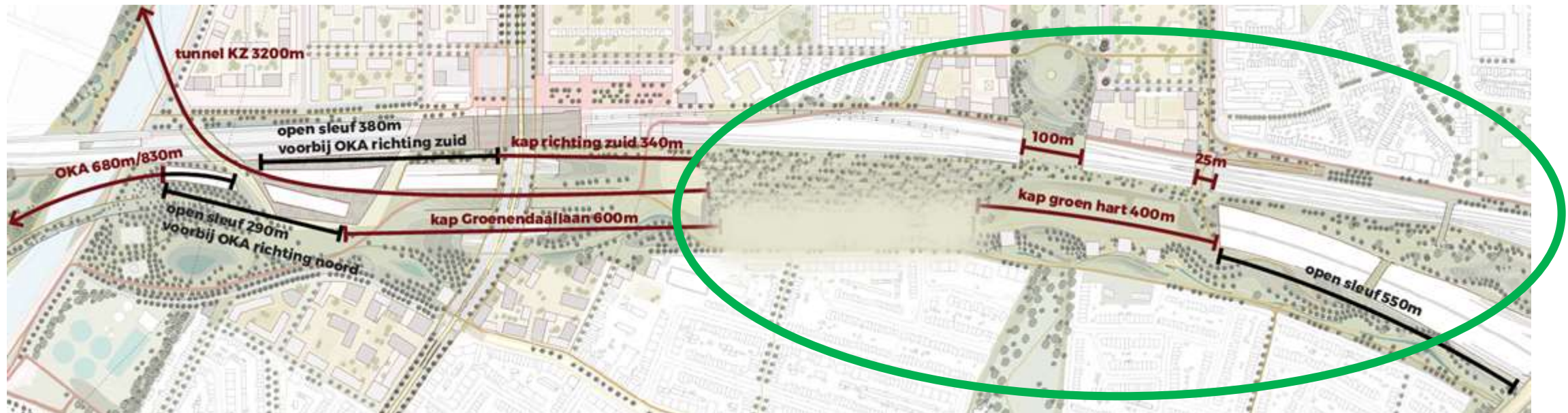

Burgers tekenen mee

Voorkeurspakket burgerbewegingen

Prioriteit 3: R1-noord

- Verlaging Ring-noord (cf. OWV)
- Volledige overkapping, zonder gaten, van Groenendaallaan tot verbinding Lambrechtshoeken - Luchtbal

Burgers tekenen mee

Voorkeurspakket burgerbewegingen

Prioriteit 4: R1-zuid

Overkapping A12-Jan De Voslei (mits aanpassing Spaghettiknoop)

Burgers tekenen mee

Voorkeurspakket burgerbewegingen

Eind mei hebben de zes ontwerpteams hun 31 voorstellen voor de eerste fase van de overkapping voorgesteld. Burgers konden ze tijdens de Ringdagen beoordelen.

Tijdens de Roma-avond laat ook Ringland zijn licht erover schijnen. Samen formuleren de drie burgerbewegingen Ademloos, stRaten-generaal en Ringland een coherent advies over welke projecten voor hen prioritair zijn.

1) Zone West

De plannen voor een landschapspark op de linkeroever zijn vrijwel uitvoeringsklaar. Aangezien de infrastructuurwerken voor Oosterweel daar al begonnen zijn, worden die best meteen gekoppeld aan de aanleg van de geluidsbermen voor Zwijndrecht én de Linkeroever, aan de ecologische verbindingen én het volledige fietsnetwerk.

2) Zone Noord

Ook in zone Noord staan de werken voor Oosterweel in de steigers. Daar moeten ze meteen aangegrepen worden om voor een volledige overkapping te gaan, tot aan de Groenendaallaan en het Sportpaleis (rekening houdend met de aanpassingen die voort worden besproken). Vandaag moet ook al beslist worden om de Ring ten noorden van het Albertkanaal dieper aan te leggen. Dan kan het stuk tot aan Luchtbal-Lambrechtshoeken meteen mee overkapt worden, aansluitend op de Oosterweelwerken.

3) Zone Zuid

Samen met de geplande heraanleg van de Spaghettiknoop, en mits dat ontwerp wordt bijgeschaafd, is ook het einde van de A12 aan de Jan De Voslei overkapbaar.

Met deze prioritaire werven in Noord en Zuid krijgen minder gegoede stadswijken zoals het Kiel, Dam en Stuivenberg, Deurne-Noord, Merksem en Luchtbal dus voorrang. Dankzij de overkapping krijgen ze nieuwe ontwikkelingskansen. Voor de bewoners verbeteren daar de gezondheid en de leefbaarheid.

4) Zones Noordoost, Oost en Zuidoost

Terwijl de eerste jaren al volop gewerkt wordt in West, Noord(oost) en Zuid, versterken ontwikkelingen van de bestaande en nieuwe treinstations Zuid, Berchem, Turnhoutsepoort, Schijnpoort en Luchtbal het voorstadsnet.

Met een deel van het beschikbare budget kunnen in Zuid, Zuidoost en Oost ook al groene wijkverbindingen, bermen en waterlopen aangelegd worden, die alvast vooruitlopen op de definitieve infrastructuurwerken op de zuidelijke Ring.

Die overkapping van de zuidelijke Ring moet dan als sluitstuk volgen. Als de ontwerpstudie daarvoor morgen begint, moeten die werken in 2023 kunnen starten en uiterlijk in 2030 klaar zijn.

Burgers tekenen mee

Voorkeurspakket burgerbewegingen

Prioriteit 5: R1-zuid-zuidoost-oost

- Studie onder- en bovengrond (2018-2020) als voorbereiding op volledige overkapping Kennedytunnel-Sportpaleis (2023-2030): **perspectief!**
- **150 miljoen euro projectsubsidies** cf. aanpak op wijkniveau (groene bruggen, wijkverbindingen, bermen, ...)
- Voortzetting **participatietrajecten**

Groene Singel (ontwerp team Zuidoost)

Wijkverbinding (ontwerp team Oost)

Burgers tekenen mee

Voorkeurspakket burgerbewegingen

Aanvullende projecten

(zo mogelijk met andere budgetten)

- Park Spoor Oost (binnenkant spoor)
- Stationsomgevingen en modal shift
- Waterpark en Schijn-Scheldeverbinding
- Fietsring rond Antwerpen
- Buurtverbindingen, wijkparken
- ...

Omgeving Luchtbal – ontwerp team Noord

Waterpark – ontwerp team Oost

Burgers tekenen mee

Voorkeurspakket burgerbewegingen

Voor de burgerbewegingen is het haalbaar alle werken tegen 2030 af te ronden. Ringland visualiseerde het stappenplan daartoe in een helder filmpje.

Vrijwel alle voorgestelde projecten van de ontwerpteams hebben tot doel de leefbaarheid en de mobiliteit in Antwerpen te verbeteren. Ze verdienen dan ook onze steun. Voor de financiering van sommige zal echter geput moeten worden uit andere fondsen dan dat voor de overkapping. Voorbeelden zijn projecten zoals een waterpark rond het Schijn en een park aan de binnenkant van Spoor Oost, of de toe te juichen stationsontwikkelingen en de fietsbrug over de Schelde, die het autoverkeer helpen terug te dringen en zo een grote bijdrage zullen leveren voor de noodzakelijk modal split 50/50.

Burgers tekenen mee

Realistisch perspectief tot 2030

Fase 0: Linkeroever

- 2018-2020: bermen en schermen Zwijndrecht, Burcht, Linkeroever
2020-2022: landschapspark en aansluiting parallelweg-Oosterweelverbinding
- Fietsbrug en fietsnetwerk ...

Fase 1: Oosterweelverbinding

- 2020-2025: bouwaanvraag 2019, realisatie vanaf 2020
2023-2025: Luchtbal-Merksem (detailontwerp 2018-2020, realisatie cf. OWV)

Burgers tekenen mee

Realistisch perspectief tot 2030

Fase 1: Oosterweelverbinding

- 2020-2025: bouwaanvraag 2019, realisatie vanaf 2020
- 2023-2025: Luchtbal-Merksem (detailontwerp 2018-2020)

Fase 2: zuidelijke ring

- 2018-2020: ontwerp zuidelijke ring (gescheiden systeem + overgangen)
- 2020-2022: realisatie Spaghettiknoop (aanpassing ontwerp 2018-2019)
- 2023-2028: infrastructuurontwerp en uitvoering

Save the date:
zondag 9 september vanaf 15 uur

Een nieuw feest bij Ringland

Met tien feestelijke parades naar Park Spoor Noord

In het kader van de modal shift organiseert Ringland samen met Ademloos en stRaten-generaal in het najaar nog een evenement. De Antwerpenaren worden opgeroepen op zondag 9 september om 15 uur in tien feestelijke parades naar Park Spoor Noord te trekken. Ook de Ringlandband zal paraat zijn.

De bedoeling is 'stil te staan' bij het groeiende mobiliteitsprobleem én overtuigd te raken dat we samen betere oplossingen moeten zoeken en realiseren om ons vlot te kunnen blijven verplaatsen.

Maak Ringland zélf waar!

- Feest mee op zondag 9 september
- Speel 'Gans de Ring' op school
- Teken bij Ademloos voor de dieselban
- Kom naar de Horta-avond op maandag 18 juni
- Deel vandaag nog het filmpje 'Perspectief 2030'
- Lees onze nieuwsbrief en verspreid hem
- Start een permanente opdracht

Bij vragen: neem contact op met info@ringland.be

**MAAK
RINGLAND
WAAR**